

**Bocskai István Református Oktatási Központ –
Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Technikum, Szakgimnázium, Szakképző
Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola, Kollégium és Mini Bölcsőde**

✉ 2314 Halásztelek, II. Rákóczi Ferenc út 17.

☎ / 24/517 250; 24/517 251

E-mail: bocskai@reformatus.hu

OM azonosító:

032614

PEDAGÓGIAI és SZAKMAI PROGRAM

LÁMPÁS ÓVODÁRA ÉS MINI BÖLCSŐDÉRE VONATKOZÓ KIVONATA

2024

XIII. Az óvodai nevelés helyi programja

1. Bevezetés

„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, hogy amikor öreg lesz, akkor sem távozik el attól”
(Péld. 22:6)

Az óvodai nevelés folyamata több nevelési terület feladatait és megvalósítását jelenti. A nevelési feladatok összefüggő egységet alkotnak. Beszédben, írásban, illetve tervezésben külön említést kapnak, mégsem választhatók el egymástól az óvodai nevelés folyamatában.

A református óvoda olyan keresztyén nevelési intézmény, melynek testülete elkötelezte magát Krisztusnak, tevékenységét a keresztyén szellemiség hatja át, gyökere a szabadító Istenben van, ezért küldetése elmondani a jövő nemzedékének, de a szülőknek, nagyszülőknek is *”hogya egyszülött FIÁT küldte Isten a világba, hogy éljünk általa”*.

Valamiben mindenki hisz még a nem hívő is. Önmagunkban is hinnünk kell, hogy meg tudjuk változtatni a világot. Nem kell nagy dologra gondolni. Ha teljesítjük a ránk bízott feladatokat erőnk és tudásunk szerint a legjobban, akkor én, mint a világ parányi pontja, a világnak egy részét építem, s életem értelmet kap.

*„A hit az élet ereje az emberben, ha egyszer él, akkor valamiben hisz
Ha nem hinné, hogy valamiért élnie kell, akkor nem élne...”*

(Tolsztoj)

2. Küldetésnyilatkozatunk

A református óvoda dolgozói, a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve, érzelmileg kiegyensúlyozott, játékában felszabadult, örömet lelő, társaihoz, a felnőttekhez szívesen közeledő, barátságos szeretetet adni és kapni tudó gyermekeket szeretnénk nevelni, akik rácsodálkoznak a világra, nyitottak, érdeklődők és igényesek a környezetük iránt.

Szeretnénk óvodásaink kibontakozóban lévő személyiségjegyeihez a családias nevelést kiegészítve, a keresztyén erkölcs és hitbeli ismereteket átadni, amelyekre építve önálló, magabiztos, testileg és lelkileg egészséges a jó ügyekért tenni képes emberekké válhatnak.

A keresztyén óvoda és valamely más fenntartó által működtetett óvoda között a lelki karakterben van a különbség, s ez meghatározza a nevelés szellemiségét.

Református óvodánk célja, hogy Jézus Krisztus szeretetének sugárzásán keresztül a gyermekek elinduljanak a képmutatás nélküli hit és szeretet útján. Az óvoda egész légkörének sugároznia kell az Isten iránti engedelmisséget, a megértést, a Krisztusi szeretetet.

A református nevelés világnézeti alapja a Biblia és az abból táplálkozó hitvallásunk. Keresztyén nevelésünk célja a harmonikusan fejlődő személyiség kialakítása, valamint a keresztyén értékrend átadása, mely elsősorban a gyermek lelki életére irányul, de átszővi az általános nevelési feladatokat és a közösségi nevelést is. Továbbá megfogalmazza a pontos és egyértelmű követelményeket, a békés együttéléshez szükséges szabályokat, a szabadság és a korlátok ésszerű rendszerének egyensúlyát. Ennek a célnak és feladatnak a középpontjában tudatosan a Biblia tanítása és Jézus Krisztus személye áll. Fontos feladatunk tehát, hogy a látható világ mellett a láthatatlan világra is nyíljon fel tekintetük.

A feladat megoldásánál hitvallásunk szerint abból indulunk ki, hogy Isten, minden létezőnek Istene és mindenkor gondja van teremtményeire. Hisszük, hogy minden reánk bízott gyermek fejleszthető, erősíthető. Tekintettel vagyunk a gyermekek testi-lelki igényeire, de valljuk, hogy a

testi jó közérzet nem csupán a szervezet jó működésén múlik, hanem azt a lelkiállapot is befolyásolja, abból indulunk ki, hogy a test a Lélek tükre.

3. Az óvoda bemutatása

3.1. Az óvoda természeti környezete

A Halásztelken működő Lámpás Református Óvoda és Mini Bölcsőde a bölcsődei részlegtől elkülönített helyen biztosítja a 3 év fölötti gyermekek levegőztetését, udvari játékát, ismerkedését a természeti környezettel, tapasztalását az évszakok változásairól, időjárásról, természeti jelenségekről. Az újonnan kialakításra kerülő zöld terület, a modern, minden igényt kielégítő udvari játékok telepítése ingergazdagságával, az életkornak megfelelő játékokkal biztosítja a környezettel kapcsolatos tapasztalatszerzést, az ismerkedést az őket körülvevő világgal, magában rejtve a további fejlesztési lehetőségeket.

A Dunaharaszti Kisharang Református Óvoda a város központjától délre, kertvárosi lakóterületek és egy közelmúltban bővített játszótérrel határolt részen található. Az ingatlan környezete kertvárosias hangulatú lakóövezet, mely jól megközelíthető. A 2022-ben átadott épület akadálymentesített, kivitelezésében is megfelel a legkorszerűbb környezetvédelmi előírásoknak. A 6 csoportos óvoda két 3 csoportos egységre van bontva, valamennyi csoportszoba tágas, fedett teraszos és kertkapcsolatos. Az épület tornateremmel felszerelt, amely egy többcélú helyiséggel összenyitható.

Az Apró Tanítványok Református Óvoda Dabas központjában, békés, védett helyen található, jó megközelíthetőséggel. Az óvodában nagy hangsúlyt fektetnek a fás, ligetes zöldterület kialakítására. A közelben található uszoda, könyvtár, művelődési központ és több kúria épülete, mely lehetőséget biztosít biztonságos séták megszervezésére.

3.2. Az óvodát igénybe vevő családok szociokulturális helyzete

Halásztelken, Dunaharaszttiban és Dabason a keresztyén nevelés iránti igényeket és a kedvező demográfiai adatokat figyelembe véve született meg az óvoda bővítésének gondolata. A családok jelentős része jó anyagi háttérrel rendelkezik. A védőnői hálózat, a helyi gyermekvédelmi szolgálat nagy segítségünkre van a családok és azon belül a gyermekek helyzetének megismerésében, illetve az abban bekövetkező változásokban. Az óvoda, keresztyén értékrendjének megfelelően, különös figyelmet fordít a szociokulturális hátrányokból adódó különbségek csökkentésére, az ehhez szükséges támogató háttér kialakítására, a megfelelő források felkutatására.

4. A református óvodai nevelés feltételrendszere

4.1. Személyi feltételek

A református óvodában az egész napot áthatja a keresztyén szellemiség. Az óvoda dolgozói egész személyiségükkel tükrözik a keresztyén hitet, ismerik a Szentírást és élő kapcsolatban állnak a Szentháromság Istennel. A Bibliai integrációt közvetítik az óvodai élet mindennapjaiban, annak nevelési és tanulási folyamataiban.

Óvodáinkban törekszünk minden csoportban két-két óvodapedagógussal biztosítani a nevelő-oktató munka magas színvonalát, szoros együttműködésben a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő szakemberekkel. A konyhai alkalmazottak, a technikai személyzet pedig az intézmény zavartalan és színvonalas működéséhez járulnak hozzá. A dolgozók közötti harmónia, az együttműködésre való törekvés és emberi viszonyulás mintaként áll a gyermekek előtt.

A nevelőmunkát, különösen a differenciált egyéni fejlesztés eredményes megvalósítását gyógypedagógus és fejlesztőpedagógus közreműködésével segítjük elő. A gyógypedagógus a

különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel rendszeresen foglalkozik, fejlődésük érdekében együttműködik a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal a hátrányok enyhítése, valamint a gyermekekben megmutatkozó tehetség kibontakoztatása érdekében. A pedagógusok elkötelezettek a folyamatos fejlődés iránt, ezért rendszeresen továbbképzéseken vesznek részt, és az ott elsajátított elméleti és gyakorlati tapasztalatokat beépítik a mindennapi nevelőmunkába.

Az óvoda vezetője hitével, szakmai tudásával, magatartásával elősegíti a gyermekek nevelésében, gondozásában résztvevő munkatársak szakma iránti elköteleződését, közösséggé formálódását.

4.2. Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételek biztosításához figyelembe vettük az Óvodai nevelés országos alapprogramjában előírtakat, valamint irányadó az Oktatási Hivatal honlapján szereplő „*JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről*” c. dokumentum.

Az épület, a csoportszobák és egyéb helyiségek, játékeszközök, nagymozgásos és kognitív képességeket fejlesztő fejlesztőeszközök stb. jellemzése:

- A csoportszobák tágasak, világosak, modernek, kényelmes környezetet biztosítanak a gyermekek számára
- A csoportszobák, a tornaszoba és az udvar biztosítja a gyermekek számára a megfelelő játék- és mozgásigény kielégítésének lehetőségét
- Az intézmény biztosítja az ott dolgozók biztonságos munkakörülményeit
- A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve megfelelő szemléltetőeszközök használata segíti a biblia történetek elmélyítését (gyermekbibliák, bábok, diafilmek stb.)
- A teremtett világ megismeréséhez a közvetlen tapasztalatszerzést helyezzük előtérbe, törekedve az élményszerzésre, kihasználva a Duna, valamint a Ráckevei Duna-ág és a közvetlen természeti környezet adottságait minden évszakban (kirándulások, séták, tanösvények stb.)
- A dekorációk igazodnak a keresztyén szellemiséghez, egyszerűséget, esztétikumot közvetítenek.

Az udvari feltételek, eszközellátottság jellemzése

Az udvari terek kialakítása lehetőséget nyújt az óvodai csoportok elkülönülésére, ugyanakkor a közös játékra, ismeretszerzésre is. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére mászóka, csúszda, motoros pálya, egyensúlyérzék fejlesztésére szolgáló eszközök, a kreativitást segítő homokozók és az intimitást biztosító babaházak állnak a gyermekek rendelkezésére.

A technikai feltételek

Az óvodában a mindennapokban használt eszközök: fénymásológép, nyomtató, számítógép, projektor, vetítővászon, internet hozzáférés, MP3 lejátszó, DVD lejátszó.

A szakkönyvtár jellemzése

A nevelőtestület munkáját segítik a szakkönyvek, módszertani könyvek, felnőtt Bibliák, gyermekbibliák, szöveggyűjtemények, mesekönyvek, leporellók.

5. Pedagógiai programunk szellemisége

5.1. Gyermekkép

A református óvoda felnőtt közössége a keresztyén életvitelhez hűen szolgálja Istent és neveli a rábízott gyermekeket. Valljuk, hogy az óvodának kiemelkedő jelentősége van a szeretetteljes kapcsolatokon, spontán és tervszerű hatásokon keresztül a gyermekek személyiségének formálásában.

Az elfogadó és a gyermeki megnyilvánulásokat, önálló próbálkozásokat, kiemelten a játékot és a mesét, éneket támogató légkörben alakulnak azok a tulajdonságaik, melyek az eredményes életvezetés szempontjából lényegesek. Nyitottak az őket körülvevő világra, együttérzők társaikkal, együttműködésre, egymás segítésére képesek, elfogadják a másságot. Felismerik, képesek kielégíteni saját szükségleteiket.

Nevelőközösségünk érzelmgazdag, boldog gyermekek nevelésére törekszik, akik fogékonyak a szépre, értéknek tekintik saját egészségüket, és az őket körülvevő természeti környezetet, önállóak és kreatívak. Harmóniában és szeretetben élnek Istennel, önmagukkal és környezetükkel.

5.2. Óvodakép

Óvodai nevelésünk sajátossága Krisztus szeretetének, megértésének sugárzása. Ennek érdekében minden nevelőhatást úgy szervezünk, hogy az bizalmat, hitelességet és feltétel nélküli elfogadást jelentsen a gyermekek számára. A gyermekek egyediségének, képességeinek megismerése és az arra való építkezés képezi pedagógiánk alapját, szorosan együttműködve a szülőkkel. A differenciált egyéni fejlesztésünkkel az optimális előrelépést, a tehetségek kibontakoztatását is kívánjuk szolgálni. A családi nevelést óvodánk oly módon kívánja kiegészíteni, hogy annak értékeit megismerve építi be nevelési rendszerünkbe. A nemzetiséghez tartozó gyermekek és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a társadalmi integráció lehetőségét.

Az óvodai életrend nyugodt, kiszámítható ritmusával tesszük lehetővé a gyermekek számára az egészséges életmód és ahhoz kapcsolódó tevékenységek nyugodt körülményeit csakúgy, mint a sokszínű, inspiráló tapasztalatszerzést a világról.

5.3. Óvodai nevelésünk alapelvei

- Harmonikus személyiségfejlődésük elősegítésére az egyéni képességeikhez igazodó nevelési módszereket és eljárásokat alkalmazunk melyek fókuszában az életkorukra jellemző érdeklődésük felkeltése és fenntartása, a tevékeny óvodai mindennapok és önálló választások lehetősége áll.
- Érzelmi biztonságot nyújtó derűs légkört teremtünk, melyben természetes a gyermek alapvető szükségleteinek figyelembevétele és biztosítása, legyen az testi vagy pszichés vonatkozású. A nevelőhatásokat csakis őszinte szeretet kapcsolatra alapozzuk, amely az azonosulást, mintakövetést és kellő erőfeszítések megtételét is motiválja a gyermekekben.
- Egyszerű, a gyermekek elmélyült tevékenységét elősegítő szokásrendszert alakítunk, mely támaszt nyújt a szociális tanuláshoz, az érzelmi elköteleződéshez a helyes és értékes cselekedetek iránt.
- Az intézmény és a család együttműködésében, a kölcsönös elfogadás és segítségadás megoldásait tartjuk hatékonyak.
- Az óvodai tevékenységek sokféleségében előtérbe helyezzük a gyermekek fejlődésében megmutatkozó hátrányok enyhítését.
- Egységes pedagógiai hatások közvetítésére törekszünk az értékátadás során a módszertani sokszínűség biztosításával.
- A gyermekek 3 mással nem helyettesíthető 3 szabad játékhoz való jogát messzemenően tiszteletben tartjuk.
- Egyenlő hozzáférést biztosítunk az óvodai élet minden területén, elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetés mindennemű megnyilvánulását.

- Segítjük a gyermeket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztyén kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldről és családdal való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

5.4. Óvodai nevelésünk célja

- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele, személyiségük kibontakoztatása, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének segítése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek inkluzív nevelése, képességeik differenciált fejlesztése.
- A gyermekek műveltségének életkori sajátosságaikhoz igazodó megalapozása, hogy majdan öntevékeny, kreatív és erkölcsös életvitelre legyenek képesek.
- Az egészséges életmóddal és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozása a gyermekekben.
- Átfogó célunk a keresztyén szellemű nevelés, ami által a gyermekek megismerkednek Isten szeretetével, gondoskodásával, személyes kapcsolatuk alakul Istennel, imádkozó emberré válnak.

5.5. Keresztyén szellemre nevelés

Bibliai történetmondás óvodánkban

Keresztyén szellemű nevelésünknek fontos pillére a bibliai történetekkel való ismerkedés, melynek életkorhoz igazodó formáját, tartalmát óvodapedagógusaink keresik. Két dolog meghatározó: a gyermekek életkora és a keresztyén ünnepkörök. Az óvodában a 3-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságai behatárolják a lehetőségeinket. Azokat a történeteket részesítjük előnyben, amelyek a korosztály adottságainak megfelelően Isten oltalmazásáról, szeretetéről, gondoskodásáról szólnak. Ez a szemlélet határozza meg az elmondásra ajánlott bibliai történeteket. A keresztyén ünnepek történetei keretet adnak együttléteinknek.

A bibliai történetmondás, a csendes percek, áhítatok alkalmain az Isten dolgairól hallunk és arról beszélgetünk. A történetmondás a szóbeliségben hat. Meghatározó a beszélgetés körülménye, az a közeg, amiben elcsendesedünk, amiben Istenre figyelünk.

Varázsa van az Istenre figyelés csendes perceinek, érezzük ilyenkor ennek a titokzatosságát és a mégis közellévőségét. Természetes, egyszerű együttléteink mentesek minden kényszertől.

A katechézis sikere emberileg sokban múlik azon, hogy az hogyan kezdődik. Nem a bibliai történetmondás adja meg csupán a keresztyén szellemű nevelés lényegét, legalább olyan fontos, a személyes érintettség, az Istennel való kapcsolat átélése. Ezen a téren a hitelességet az óvodapedagógus személyes meggyőződésének kisugárzása adja, amelyet nem pótol a bibliai eseménysor csak szó szerinti visszaadása.

A megszokott liturgia, a rendszeresen használt szimbólumok állandóságot, biztonságot közvetítenek a gyermekek felé. Egyben magukban hordozzák az üzenetet: most az Isten dolgairól fogunk hallani.

Célunk a helyes Istenkép kialakulásának segítése, megéreztetni a gyermekekkel az Isten szeretetének jó ízét, ezért hangsúlyozni kell a szeretetet, rámutatni a bizalomra, hogy növeljük a gyerekekben az ő bizalom csíráját.

Összekulcsoljuk a kezünket, meghajtjuk a fejünket, hogy amíg imádkozunk, ne terelje el semmi a figyelmünket. A gyermek imádság egy-két mondat. Annak megéreztetése, hogy az Isten megszólítható. Beszélhetek hozzá, mert meghallgat.¹

¹Kövér Sándorné dr. Papp Lászlóné Váradi Gáborné: A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja. Református Köznevelési És Közoktatási Intézet 1998.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A tanult imádságokat önállóan mondják. Az imádság mondás életük természetes részévé válik.
- Várják a bibliai történetmondás alkalmát.
- Segítenek a történetmondás és a történet hallgatás körülményeinek a megteremtésében.
- Az ismert történetek közül szívesen báboznak, dramatizálnak, ábrázolnak számukra kedves jeleneteket.
- Ismernek a keresztyén ünnepekhez kapcsolódó verseket, énekeket.

5.6. Elvárás munkatársainkkal szemben

Olyan etikai és szakmai elvárás a kíváncsok óvodapedagógusainktól, melyet a fenntartó egyházi testületek törvényei, szabályrendeletei, nevelőkre vonatkozó etikai kódexe is megkövetel:

- *„a pedagógus hivatásának gyakorlása közben és magánéletében egyházához és hazájához való hűségével, feddhetetlen életmódjával, vallásának gyakorlásával mutasson példát= [a MRE köznevelésről szóló 1995. évi I. törvényének 53.§-a];*
- *„Az intézmény minden alkalmazottjának tekintet nélkül arra, hogy milyen vallású és milyen munkakörben dolgozik, figyelembe kell vennie, hogy református keresztyén közösség munkatársa, és köteles megjelenésével, megnyilatkozásaival, valamint életvitelével segíteni az ifjúság evangéliumi hit és erkölcs szerinti nevelését= [48. §].*

A református intézmények számára készült **„Etikai kódex”** ismerete és betartása, a keresztyén életvitel folytatása, kötelezettségeink közé tartozik nevelőtestületre, vezetőre és vezetettekre egyaránt vonatkozik. Megkívánjuk, hogy az Etikai kódexnek megfelelő magatartás a gyermekek számára elsődlegesen érthető 3 nonverbális csatornákon is megnyilvánuljon. Elfogadó, problémamegoldó, pozitív, segítőkész, szeretetteljes, de nem megengedő attitűd az elvárásunk.

A gyermek és egymás tisztelete jellemezze kapcsolatainkat. Úgy teszem a dolgom mások javára, hogy csendben igyekszem a helyeset cselekedni. Az óvodapedagógus legyen nyitott minden értékre, szakmai érdeklődését tartsa ébren. Az intézmény vezetőségének lehetőséget kell teremtenie a munkatársak lelki épülésére (bibliaórák, áhítatok, istentiszteleti alkalmak), szakmai fejlődésre (továbbképzések, konferenciák).

Pedagóguskép

Óvodapedagógusaink feltétel nélkül szeretik, és tisztelik a gyermeket, a szülőt, elfogadják a különbözőséget. Az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követik és írásban rögzítik. A szülőt folyamatosan tájékoztatják az elért eredményekről, gyermekének fejlődéséről. Jellemzi őket a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a megújulásra való törekvés, egymás elfogadása, segítése, tisztelete, együttműködés a közösen megfogalmazott célok elérése érdekében. Jó munkahelyi légkörre, hatékony munkakapcsolatra törekvés az intézmény minden partnerével. Tervezik a saját szakmai jövőjüket, fejlődési lehetőségeiket, ismereteiket gyarapítják önképzés és továbbképzés során egyaránt. Szakmailag elhivatottak, igyekeznek megfelelni a társadalmi, oktatáspolitikai, és szervezeti elvárásoknak. A gyermeki közösség aktív, tevékeny irányítói. Tudatosan alkalmazzák a közösségfejlesztés változatos módszereit, élmény gazdag tevékenységek biztosításával.

Pedagógiai asszisztens kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- A gyermekekkel türelmes és szeretetteljes a kapcsolata, segíti személyiségük fejlődését.
- Tevékenyen vesz részt a gyermekek gondozási feladatainak ellátásában, szokásainak kialakításában, fejlesztésében.
- Gondoskodik a gyermekek testi épségéről, erkölcsi védelméről, a balesetek megelőzéséről.

- Magatartásával, viselkedésével és beszédkultúrájával pozitív mintát ad, értékeket közvetít.
- Aktív segítőként vesz részt a rendezvények szervezésében, lebonyolításában.

Dajka kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- Elfogad minden gyermeket és ennek megfelelően segíti személyiségük fejlődését.
- A szokásrendszer alakításában erősíti a gyermekeket személyes példaadással.
- Megfelelően, példamutatóan kommunikál a gyermekekkel és felnőttekkel egyaránt.
- Folyamatosan biztosítja az óvodai élethez szükséges megfelelő higiéniai feltételeket pontos, precíz munkavégzéssel.
- Aktívan részt vesz a rendezvények lebonyolításában.

5.7. Kíváncsi a szülőkkel kapcsolatban

Az óvoda igazi keresztyén szellemisége a szülők támogatása nélkül nem valósulhat meg. Természetesnek vesszük, hogy a szülők elfogadják, tisztelik az óvoda református jellegét, értékrendszerét, nevelési elveit, becsülik az intézményben dolgozók munkáját. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvoda pedagógiai programját, feladatait megismerjék. Beiratkozás alkalmával a szülők nyilatkoznak arról, hogy az óvodánk keresztyén szellemiségében történő nevelését elfogadják. Olyan szülői ideálunk van, aki szülői felelőssége teljes tudatában neveli gyermekét, képes a jó kapcsolat kialakítására és megtartására a gyermek nevelése érdekében. Elvárásainknak megfelelően képes az együttműködésre és betartja a Házirend szabályait.

6. Az óvodai nevelés feladatai

6.1. Az egészséges életmód alakítása

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, és az ezeken alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot. Az óvodai csoportokban törekszünk az egységes szokásrend kialakítására. A gondozási tevékenységgel biztosítjuk a gyermekek testi, lelki jóllétét az óvodában.

Figyelemmel kísérjük a gyermekek napi gondozottságát, öltözködését, étvágyát, wc használat szükségességét, alvásigényét, fáradását. Saját szükségleteinek kielégítésére neveljük őket, megteremtve a gyakorlás lehetőségét, eszközeit pl. étkezésnél önállóan teríthetnek maguknak, önállóan, vagy a felnőttek segítségével öltözhetnek, önállóan moshatnak fogat, használják a zsebkendőt, rövid hajúak a fésűt. Mindezek legfontosabb feltételének tekintjük a szeretetteljes, sok megerősítést, biztatást nyújtó személyes kapcsolatot a felnőttekkel.

A csoportszobában és az óvodán kívüli tevékenységeknél is elsődleges szempont a gyermekek egyéni és életkorukhoz igazodó szükségleteire figyelés, pl. ivóvíz folyamatos biztosítása, veszélyhelyzetek kiküszöbölése, intenzívebb erőfelfejtést és pihenést biztosító tevékenységek váltakozása. Az egyéni megnyilvánulásait megfigyeljük, ahhoz igazodó fejlesztési utat, feladatokat határozzunk meg, melyet a szülőkkel közösen igyekszünk megvalósítani, pl. alvásigényük, étkezésük, táplálkozási, wc használati szokásaik figyelembevételével. A fejlődésben tapasztalható tartós eltérés esetén kompetens szakemberek segítségével törekszünk az okok feltárására, és a szülőkkel közösen megvalósítandó korrekcióra.

A helyes életritmust a nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó érdekében a gyermekek óvodában eltöltött idejének és szükségleteinek figyelembevételével alakítjuk ki (lásd napirend). A

gyermeknek az óvodában napi háromszori étkezéssel biztosítjuk a kellő összetételű és elosztású tápanyagszükségletet. Az étkezésekre mindig azonos időpontokban kerül sor. Fontos szempont az étkezések kulturált megszervezése, az étkezés közbeni helyes viselkedés. Figyelembe vesszük az ízlés és étvágy tekintetében az egyéni különbségeket, esetleges ételallergiát. A folyadék, az étkezések alkalmával és az egész nap során igény szerint rendelkezésre áll a gyermekeknek. Nagy gondot fordítunk a különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére. Ennek érdekében a szülők számára előadásokat szervezünk az egészséges táplálkozás, az egészséges életmód népszerűsítésére, „egészségnapok” alkalmával pedig közösen készítünk megfelelő minőségű és tápértékű ételeket a gyerekek és a családok bevonásával.

A testápolási szokások rendszere a gyermekek tisztasági igényének kialakulását szolgálja. Szükségesnek tartjuk a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolását. Az óvónő-gyerek közös együttműködése során sajátítják el a gondozási műveletek technikáját és alakítjuk ki a gyermekek igényét az önálló testápolásra (haj, bőr, köröm, fogápolás). Az óvodában kialakult szokásrend szerint a gyermekek WC használata szükségletüknek megfelelően zajlik. A hőmérsékleti változások ellensúlyozására javasoljuk a szülőknek a többretegű öltözködést és a váltó ruha biztosítását. Napközben többször is az óvodapedagógus segítségével öltöznék a gyermekek. Ez lehetőséget teremt a bensőséges érzelmi kapcsolat kialakulására, a gyermekek önállóságának fejlesztésére. Figyelünk a szükség szerinti cipőcserére, az egészséges tartást biztosító lábbeli használatára.

A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, testi képességeinek fejlesztésére spontán és szervezett lehetőségeket biztosítunk. A kedvező gyermeklétszám, az udvar és a tornaterem kiválóan alkalmas arra, hogy játékidőben a csoportszobán belül és kívül is végezzenek nagymozgásos tevékenységeket a gyerekek. Ehhez az óvodapedagógus teremti meg a balesetmentes és változatos feltételeket (eszköz, balesetmentes hely, idő, ötlet).

A mindennapos mozgásra és szervezett foglalkozásra, a napi és hetirend szerint kerül sor.

A szabad levegőn történő délelőtti és délutáni mozgás, a játék mindennapi elfoglaltsága a gyermekeknek. Itt lehetőség nyílik új mozgásformák kipróbálására, begyakorlására, önbizalmuk erősítésére. A mozgásos játékokhoz az óvodapedagógus ad ötletet, biztatja, segíti a gyermekeket.

A rendszeresen szervezett séták és kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek a gyermekek számára.

A mindennapi pihenés, alvás a csoportszobában történik. Az egyéni alvásigényt figyelembe véve biztosítjuk, hogy a nem alvó gyermekeknek nyugodt tevékenységet végezzenek, míg a többiek pihennek.

6.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása

Kiemelten fontosnak tartjuk az érzelmi nevelést, melyen egész nevelési rendszerünk alapul. Az óvoda családi, bizalmat közvetítő, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légköre tevékenységre serkent, és ösztönzőleg hat a gyermekek érzelmi kötődéseinek alakulására, melyet az óvodapedagógus keresztyén beállítódása, érzelmi biztonságot nyújtó személyisége, állandó értékrendje, példamutatása segíti elő.

Szükséges, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások éri. Az első találkozást segíti az óvodapedagógus személyes törődése, odafigyelése. A beszoktatás időszakában személyes beszélgetéseken keresztül többet igyekszünk megtudni a család életmódjáról, szokásairól, életkörülményeiről, a gyermek és szülei kapcsolatáról, magáról a gyermekről.

Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását és enged teret önkifejezés iránti igényének. Az érzelmi és erkölcsi nevelés

alapja, hogy a gyermek elfogadja, megértse, hogy az emberek különböznek egymástól, de ugyanannak a közösségnek a tagjai.

A gyermekek mindennapi életének színtereit otthonossá, barátságossá, játékra motiválónak tesszük, ennek folyamatos alakításában a gyermekek is részt vesznek. A csoportszobát közösen díszítjük az aktuális témáknak, ünnepeknek, szimbólumoknak megfelelően. A csoportszoba berendezési tárgyai a gyermekek játéka és a különböző tevékenységeik szerint alakíthatók. Az átalakítás következtében meghitt zugokat, kuckókat tudunk teremteni, amelyek az intimitást növelik. A gyermekeknek saját öltözőszekrénye, kis tarisznyája van, ahová a személyes holmijukat, az otthonról hozott játékaikat elhelyezhetik.

A gyermekek óvodába lépését az „anyával együtt történő befogadás” lehetőségével igyekszünk megkönnyíteni.

A gyermekek a csoportnak egyéni színekkel, tulajdonságokkal rendelkező tagjai. Megismerésük, képességeik, érzelmeik, kötődésük mindennapi cselekvéseik, játékaik és beszélgetések által történik. Ezekre alapozva valósítjuk meg egyéni fejlesztésüket, esetleges szorongásuk feloldását.

Az érzelmi elfogadásból táplálkozva alakítjuk ki a gyermekekben a közösségi együttélés alapvető normáit, mint a felelősségérzés, kötelességtudat, konfliktustűrő-és megoldó képesség. Az együttélés szabályait fokozatosan ismertetjük meg, és fogadtatjuk el velük, később bevonva őket újabb szabályok megfogalmazásába. A mindennapi mese, ének és tartalmas játék segítségével lehetővé tesszük, hogy a gyermekek élményszerűen átélhessék azokat az erkölcsi érzelmeket, melyek szocializációjuk szempontjából elengedhetetlenek, a segítőkészséget, együttérzést. A közösségi hatások lehetővé teszik, hogy a gyermekek én tudata megerősödjön, én-képe a különböző sikeres próbálkozásokban és kapcsolatokban differenciálódjon. Természetessé válik a kezdeményezés éppúgy, mint az elfogadás és az együttműködés.

Jelentős szerepet tulajdonítunk óvodánkban a napi rendszerességgel ismétlődő csendes perceknek, mesehallgatásnak, Bibliai történetmondásnak és közös ünnepvárásnak.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében igénybe vesszük a logopédus, pszichológus segítségét.

Az óvodapedagógus feladatai

- szeretetet, otthonos körülményeket árasztó esztétikus környezet megteremtése,
- biztonságérzetet adó szokás-és szabályrendszer alakítása, mely lehetőséget ad a közös élmények átélésére és az önálló elképzelések megvalósítására,
- az egészséges énkép, reális önértékelés alakulásának segítése,
- empátiás készségük és szociális érzékenységük fejlesztése,
- a gyermekek pozitív, negatív élményeinek, gondolatainak figyelmes meghallgatása, megoldási utak keresése,
- az érzelmi intelligencia fejlesztése az érzelmi kifejezőmód elmélyítésével, önkontroll alakításával, motivációs szükséglet kontrollálásával,
- az emberek különbözőségének megértetéséhez, és elfogadásához szükséges beállítódás alakítása,
- a keresztyén értékrendnek megfelelő erkölcsi tulajdonságok alakítása, pl. becsületesség, igazmondás, a tettek reális következményeinek elfogadása, egymásra való figyelés, öröm, megbecsülés érzésének megtapasztaltatása,
- a kötődést erősítő érzelmek és kifejezőmódok erősítése, a családhoz, óvodatársaihoz, felnőttekhez, szülőföldhöz, nemzethez, természeti és épített környezethez,
- baráti kapcsolatok segítése, tiszteletben tartása,
- egymás iránti felelősségvállalás megalapozása,
- közös feladatok, közös tevékenység a családdal (játsszódélután, ünnepek),

- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek beilleszkedésének segítése, szükség esetén nevelésükhöz szakemberek bevonása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- kialakul a közösség, társak iránti igényük,
- képesek betartani a közösségi élet szabályait, alkalmazkodnak a szokásokhoz,
- konfliktusaik megoldásával próbálkoznak, kompromisszum készek,
- kialakul az önérvényesítéshez és az önkifejezéshez szükséges készségek, egészséges énképük,
- a választott tevékenységben kitartók, a tevékenységet türelmesen befejezik,
- feladattudatuk kialakulóban van,
- szívesen segítenek egymásnak és a felnőtteknek,
- felelősséget éreznek egymásért és a vállalt feladatokért, kialakul önfegyelmeük,
- tudják érzelmeiket kifejezni szóban, cselekedetben,
- empátiás készségük megnyilvánul,
- társas kapcsolataik, a közösségben elfoglalt helyük kialakul, elfogadják a másikat, toleránsak.

6.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés az óvodában a teljes nevelési folyamatot áthatja, az anyanyelv használata a nevelés egész folyamatának szerves része. A beszélt nyelv folyamatát nem lehet izoláltan a pszichikus folyamatok teljes rendszerétől függetlenül szemlélni, hiszen a gyermek a beszédet nem önmagában, hanem a kognitív folyamatok kölcsönhatásában sajátítja el. Az információk az emlékezetbe kerülnek, fontos, hogy azok helyesen íródnak be. A gyermek nem megfelelő beszédészlelése és beszédmegértése hátrányosan befolyásolja a gyermek viselkedését.

A nyelv elsajátítási folyamatának, a gondolkodás fejlődésének, az ismeretek gyarapodásának kiemelten jelentős szakaszáról van szó, ezért az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére törekszünk. Derűs légkörben, vonzó tevékenységekkel, interszónális kapcsolatokkal ébresztjük fel és tartjuk fenn a gyermekek beszédkedvét. Kiemelten fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok példamutató, utánpótlásra alkalmas kifejező, szép beszédét, valamint az árnyalt metakommunikatív kifejezőmódot.

A nap során természetes módon adódó helyzetekben megérezzetjük a gyermekkel a magyar nyelv változatosságát, játékosságát, érzelmet kifejező árnyaltságát, humorát. Tudatos megerősítéssel érezzük el, hogy kialakuljon az életkoruknak megfelelő anyanyelvi kultúrájuk, az élményközpontúság figyelembevételével. Olyan kommunikációs helyzeteket teremtünk, melyekben fejlődik beszédkapcsolatuk, képessé válnak azok folyamatos fenntartására.

Részletesen feltárjuk a gyermekek nyelvi fejlődésének családi hátterét, jellemzőit. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetések, mesék és az azzal kísért együttes tevékenységek fontosságára. A beszédhibák megelőzése érdekében játékos formában gyakorolják a helyes hangképzést, kiejtést, beszédritmust, hanglejtést. Kihasználjuk a mese, a vers és a bábjáték pedagógiai hatását.

Az értelmi fejlesztések, nevelés a gyermekek érzelmi képességeinek sokirányú fejlesztését célozza. Építünk a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, a játék során szerzett spontán tapasztalataikra. Az egyéni fejlesztés keretében megteremtjük ezek felhasználásának, alkalmazásának lehetőségét a gyakorlatban. Olyan ösztönző környezetet biztosítunk, mellyel kiemelten a képzelet és a kreativitás fejlődését segítjük elő. Főleg önkéntelen figyelmükre támaszkodva a tevékenységek során biztosítjuk a sok mozgást, cselekvést, a tárgyak, dolgok

jelenségek szemléletességét, azok sokoldalú érzékelését. A változatos tevékenységeket az óvodán kívüli programokkal színesítjük. A tapasztaltak szóbeli megfogalmazására készítjük a gyermekeket, miközben gondolkodásukat tartalmilag és formailag is fejlesztjük. Megteremtjük az önálló tanuláshoz szükséges feltételeket, a véleményformálás és ítéletalkotás lehetőségét. A gyermekek élményeit, tudását, tapasztalatait folyamatosan bővítjük az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Eközben fejlődnek az ismeretek rendszerezéséhez szükséges készségeik és képességeik.

Az óvodapedagógus feladatai

- a pozitív beszélő-környezet megteremtése,
- az egyéni szükségletek megfogalmazásának, kifejezésének segítése,
- a szókincs, a kifejezőkészség fejlesztése, a nyelvtanilag helyes beszéd alakítása, beszédbátorság fejlesztése,
- a nyelvi identitás és alkotóképesség fejlesztése,
- az érzelmek felismerése és kifejezése,
- a gondolkodás fejlesztése a problémamegoldó, kreatív gondolkodás irányába,
- a minden érzékszervre ható tapasztalatszerzés, folyamatos tevékenykedtetés biztosítása,
- a gyermekek önkéntelen figyelmének, kérdéseinek, megjegyzéseinek, az őket foglalkoztató aktuális témák figyelembevétele,
- fogalmaik, képzeiteik gazdagítása az új tapasztalatok összekapcsolása a már meglévőkkel, az alkotóképesség és a képzelet fejlesztése,
- a műveltség megalapozása, a művészetek esztétikájának felismertetése, az esztétikai fogékonyság fejlesztése,
- az együttműködés képességének fejlesztése a közös feladatmegoldások által.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- igénylik a mindennapos mesélést, képesek követni, megérteni belsővé formálni a mondanivalóját,
- szívesen beszélnek egymással és a felnőttekkel, mondanivalójuk érzelmi árnyalására is képesek,
- végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét,
- a metakommunikációs jelzéseket megértik, maguk is alkalmazzák,
- minden szófajt használnak, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak.
- képesek az átélt események, történések, mesék, érzelmek felidézésére,
- képesek elemi következtetésekre ok- okozati összefüggések felismerésére,
- képesek megérteni az átvitt értelmet, képesek elvonatkoztatni a konkrét helyzettől,
- kialakul a testséma, a pontos térészlelés, téri tájékozódás,
- megjelenik a tudatos tervezés az eszköz kiválasztásban, az egyszerű műveletek sorrendiségének megállapításában,
- képesek előre látni tevékenységük következményét, képesek időben előre gondolkodni, • kombinatív képességük játéktevékenységeikben megnyilvánul,

7. Az óvodai élet megszervezése

A Lámpás Református Óvodában törekszünk a gyermekek életkorához igazodó csoportösszetétel kialakítására, melyet egy kis-, egy középső- és egy nagycsoport felmenő rendszerben való kialakításával, illetve egy iskolára felkészítő kis létszámú csoport létrehozásával támogatunk. A

homogén korösszetétel lehetővé teszi az egyéni bánásmód érvényesítését, a differenciált fejlesztés megvalósítását, valamint az életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenységek megszervezését.

A Dunaharaszti Kisharang Református Óvodában 6 óvodai csoportban, a Dabason működő Apró Tanítványok Református Óvodában pedig 2 csoportban biztosítjuk a gyermekek óvodai nevelését.

A gyermek egészséges fejlődéséhez a rugalmas napirend biztosítja a feltételeket, melyet a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek jellemeznek. A

napirend folyamatos játékidőt tesz lehetővé, a gyermekek egyéni szükségleteihez, a hosszan tartó, gyakran napokon át folytatható játékhoz alkalmazkodva. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek, segítik a helyes életritmus kialakulását.

A szeptember 1-től május 31-ig terjedő időszak napirendjét a fentiek szerint, a gyermek biológiai (életkor, alvás-, mozgásigény, étkezés rendszeres időpontja), társas szükségleteit szem előtt tartva alakítja ki az óvodapedagógus. Mivel a nevelési év nem zárul le május 31-én, ezért a nyári időszak (június 1-3 augusztus 31-ig) tartalmas, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan megtervezettnek kell lennie. Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával az óvodapedagógus a nyári élet megtervezésénél lehetőséget ad a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezze és kötetlenebb formában biztosítson változatos tevékenységet, lehetőséget a fejlődésre.

A hetirend nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent, hanem egy-egy környezeti téma köré csoportosítva, azt körbejárva dolgozzák fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket a különböző foglalkozási területeken keresztül. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Naponta teremtünk lehetőséget mesélésre, verselésre, éneklésre, rajzolásra, festésre, környezetükkel való aktív ismerkedésre, a szervezett játékos mozgásra. Hetente egy alkalommal minden csoportban kötelező testnevelést szervezünk a tornateremben vagy az udvaron. A különböző napirendi elfoglaltságok ideje rugalmasan kötött, az óvodában töltött idő és a tevékenységek sokfélesége miatt.

A rendszerességgel szervezett délelőtti csendes percek az étkezések előtti és utáni, elalvás előtti rövid, kötött imádságok mondásának szokása az Istennel való beszélgetés, kapcsolat alakulását segítik. A nevelési folyamat ritmusát az évszakok, a keresztyén és egyéb ünnepek, jeles napok váltakozása adja meg.

Csoportjaink általánosan megjelenő napirendje – a korosztályoknak megfelelő egyedi eltérés lehetőségével szeptember 1 – május 31.

6. 00 3 7. 00	Játék, egyéb szabadon választott tevékenység az ügyeletes csoportban
7. 00 3 12. 00	Érkezés, gyermekek fogadása Játék, szabadon választott tevékenységek, képességfejlesztések Folyamatos reggeli Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek, (vers-mese, énekzene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatok, mozgás) Áhítat/Csendes percek - hitéletre nevelés 10-25 perces együttlét Testápolási teendők, előkészületek a tízóraihoz, mindennapos frissítő torna Játék, egyéb tevékenységek a szabadban
12. 00 3 14. 30	Testápolási teendők, ebéd, mesehallgatás, pihenés

14. 30 3 16. 00	Folyamatos ébredés, testápolási teendők, előkészületek az étkezéshez, uzsonna Játék, szabadon választott tevékenységek, egyéni képességfejlesztések, hazabocsátás
16. 00 3 17. 00	Játék, egyéb szabadon választott tevékenység az összevont ügyeletes csoportban

A tevékenységek időtartamának meghatározásakor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és életkori sajátosságait, valamint a nyitvatartási időt, amely óvodánként változhat.

A játék és szervezett foglalkozás aránya a játék irányába tolódik el. Nyáron (júniustól augusztusig) az óvodai tevékenységek nyári napirend szerint zajlanak, melynek jellemzője a sokféle mozgásforma, kirándulás, szabadjáték, vízhez szoktatás, kreatív alkotó tevékenységek, művészeti tevékenységek biztosítása. A nyári időszakon belül az óvoda zárva tartásának idején felújítási, karbantartási munkát végeznek.

Napirend június 1 – augusztus 31.

6. 00 3 7. 30	Összevont gyülekezés, levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység
8. 00 3 12. 00	Étkezés Levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység, folyamatos tízórai, öltözködés, játék a szabadban, séták, kirándulások
14. 30 3 15. 00	Ébredés, testápolás, étkezés előkészítése, uzsonna
15. 00 3 17. 00	Játék, szabadon választott tevékenység, levegőzés, hazamenetel

8. Az óvodai élet tevékenységformái

8.1. Játék

A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb nevelési eszköze, szükséglet és létforma a kisgyermek életében. Sokrétű és összetett viselkedést, életmódot feltételez.

Minden nap biztosítjuk a zavartalan, hosszan tartó szabad játékot.

A játékban a kisgyermek szinte észrevétlenül tanul, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő pozitív, negatív élményeket. Viselkedését is befolyásolhatja a játék, hisz újra élheti kellemes élményeit, megnyugodhat, kiélheti szorongásait. A kreatív légkör erősíti az ötletek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását és az alkotó együttműködés kialakulását.

A játék szabadon választott, külső céltól független, melyet örömezés kísér, és amelyben legsokoldalúbban és legtipikusabban mutatkozik meg a gyermek önkifejezése és környezethez való viszonya.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékba tagolja. Így válnak kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé a mozgásos játékok, a szerepjátékok, az építő, konstruáló játékok, a szabályjátékok, a dramatizálás és a bábozás, de a gyakorló játék létjogosultságát is tiszteletben tartjuk. Nem választhatók szét egymástól; - a játék folyamata, módja teljes egész. Pedagógiaileg egyaránt értékesnek tartjuk a magányos, páros, kisebb vagy nagyobb csoportokban zajló játékot.

Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé.

A játék valamennyi tevékenységformát magába foglalhatja, ami ebben az életkorban érdekes lehet. A dalok, versek, mondókák, rajzok, kézimunkák segíthetik a játék érzelmi, képzeleti átélését.

A kisgyermek első játszótársa a felnőtt, az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógusok személyes példája, hiteles, őszinte viselkedése minta, ösztönző hatású a kisgyermek játéktevékenységére. Követve vezeti a csoport szabad játékát, bekapcsolódik, inspirációt ad szavakkal, kérdéseivel, egy-egy felkínált tárggyal. Tapintatos szemlélője a játéknak. A gyermekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.

A csoportszoba tárgyai, berendezése, a játékszerek a belső indítékokból létrejövő játék külső feltételei. A belső tér kialakításakor az esztétikai szempontok mellett figyelembe vesszük, hogy a bútorok, berendezési tárgyak könnyen mozgathatók legyenek, teret adva a gyermek játékában megnyilvánuló fantáziájának, kreativitásának.

A csoportszobát kuckósan rendezzük be, mert gyermekeinknek körül kerített kis világra, védettségre, meghittsége van szükségük. Egyszerű, áttekinthető és elkülönülésre alkalmas belső teret alakítunk ki, melyet kis paravánok, polcok a gyermekek méretéhez igazodó bútorok tagolnak. Jó minőségű, főként természetes anyagú, esztétikus, a gyermeki képzelet szabad áramlását ösztönző anyagokat, játékszereket biztosítunk.

Minden évszakban sokat játszunk az udvaron, adottságait kihasználva itt is megteremtjük a szabad játék lehetőségét.

Cél

- a gyermekek szocializációjának elősegítése önmaga, társai és a környező valóság játékban történő megismerése által.

Feladatok

- a szabad játék túlsúlyának és folyamatosságának érvényesüléséhez szükséges feltételek biztosítása,
- gyermekek játékban történő önkifejezésének elősegítése,
- a gyermekek szabad képzettársításának, problémahelyzetek önálló megoldásának támogatása,
- valódi játszótársként adjon mintát a játékkapcsolatok alakulásához: mintakövetés, bevonódás, szerepvállalás, kezdeményezés, alkalmazkodás,
- ismerje és segítse elő a gyermekek élményforrásainak alakulását,
- a gyermeki fantázia kibontakozását segítő játékok, játékformák, játéksituációk feltételeinek biztosítása, (anyagok, használati tárgyak, képek, eszközök, játékszerek),
- udvaron egyéb lehetőségek kihasználása mellett a mozgásos játékok kezdeményezése,

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- óvodáskor végére szívesen, önállóan kezdeményeznek játékot, megszervezik a tevékenységet,
- képesek együttműködni, szabályokat felállítani, megállapodást kötni és azokhoz, valamint egymáshoz alkalmazkodni,
- képesek kitartóan, elmélyülten játszani a maguk által alakított játékorientált környezetben,
- tartós társkapcsolatok alakulnak a gyermeki önkifejezés megvalósulása során,
- a kialakult konfliktusok megoldására ismernek megoldási módokat,

- tudnak önállóan, konszenzusos alapon szabályt tartva játszani,
- szívesen kezdeményeznek szabályjátékokat, önállóan is kitalálnak szabályokat.

8.2. Munka jellegű tevékenységek

Keresztyén szellemiségű óvodánkban a munkatevékenységek végzésével célunk a szolgáló élet megalapozása. A gyermekek munka jellegű tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének fontos terepe, az adott feladatvégzéshez szükséges tapasztalatok, készségek, attitűd alakításának fontos lehetősége. Ide tartozik elsősorban a saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálás és az élethelyzetekben való közös együttműködés, a folyamatos megbízások rendszere, az önként vállalt napi munka. Törekszünk arra, hogy a gyermekek sok mindent kipróbálhassanak, ami az életkori sajátosságaiknak megfelel.

A szeretett felnőttel közösen végzett munkatevékenységek örömmel, büszkeséggel töltik el a gyermekeket, legtöbbször nem is az eredmény motiválja őket, hanem az együttes élmény. A környezet rendbetételében, udvar szépítésében, a babakonyha kitakarításában és számtalan más helyzetben felfedezik az esztétikumot, hatással van rájuk az erőfeszítés öröme.

Utánozzák a családban és az óvodában interiorizált mintát, valójában játszanak munkavégzés közben. Lehetőség nyílik mindezek közben a beszélgetésekre, megfigyelésre, szókincsük bővítésére, éneklésre, mondókázásra, mókázásra. Megbízuk a gyermekeket kisebb-nagyobb alkalmi feladatokkal, élvezik, ha sikeresek (pl. üzenet továbbítása). Bevonjuk őket környezetük ápolásába, növények öntözésébe, seprésbe, tevékenységek utáni asztaltörlésbe, kisállatok gondozásába pl. madáretetés, akváriumgondozás.

Célok

- legyen a munkatevékenység pozitív élmény, sikerélmény forrása,
- alakuljanak ki cselekvő tapasztalás útján a munkavégzéshez szükséges szokások, attitűd, jártasságok és készségek,
- segítse elő a közösséghez, környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, annak megóvását, védelmét,
- legyenek képesek saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére.

Feladatok

- a sokoldalú cselekvő tapasztalatszerzést elősegítő munkaalkalmak feltételeinek megteremtése,
- az önálló munkavégzés lehetőségeinek biztosítása,
- önállóság, felelősségérzet, kitartás, alkalmazkodó-, együttműködő készség fejlesztése
- a munka eszközeinek, azok használatának, a munkavégzés legcélszerűbb fogásainak megismertetése, gyakorlása,
- a balesetvédelmi, higiéniai szabályok megismertetése, betartása, betarttatása
- a környezet esztétikumának, rendezettségének átéreztetése, ezzel kapcsolatos komfortérzetük formálása,
- környezettudatos magatartásra, környezetvédelemre nevelés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- az önkiszolgálást természetes teendőként látják el,
- kialakulnak a környezetük rendben tartásával, óvásával, védelmével kapcsolatos szokások,
- képesek a munkavégzés során együttműködni, alkalmazkodni,
- megjelenik a felelősségtudat, kitartás,
- ismerik a munkaeszközök használatának módját, a legcélszerűbb munkafogásokat,

- kialakulnak a tevékenység által megkívánt baleset-megelőző szokások, vigyáznak saját és egymás testi épségére,
- érzik, tudják, hogy tevékenységüknek hatása van környezetükre,
- értékeli és megbecsüli önmaguk és mások munkáját.

8.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulási folyamat jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes környezetben, elsősorban a szabad játékban és az óvodapedagógus által kezdeményezett egyéb tevékenységi formákban valósul meg. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, ezért a tanulást is komplex módon valósítjuk meg. A témák kiválasztásánál elsődleges szempont a gyerekek érdeklődése, előzetes tapasztalatuk, tudásuk. A tevékenységeket problémacentrikusság, és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi. Arra van szükség, hogy maguk fedezzék fel a „csodákat” környezetük valóságából, mert erre éreznek belső késztetést. A játék magával hozza a problémákat, az új élethelyzeteket. Ezek megismerését és megoldását tapasztalataik, emlékképeik, gondolkodásuk, nemegyszer fantáziájuk segíti, eközben tanulnak is. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus a gyermekek tanulási képességeinek alakulását követi, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti. A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik elemzéséből kiindulva segítjük tovább a megismerési folyamatot és az egyéni fejlődésüket.

A családokkal való együttműködésnek, a tanulási folyamatban való esetenkénti részvételüknek és a folyamatos visszacsatolásnak nagy jelentőséget tulajdonítunk pl. érdekes hobbik, népszokások, mesterségek bemutatása, művészeti előadások.

A játékba integrált tanulás megszervezésének formái:

- *Kötött (testnevelés, séta, stb.)*
- *Kötetlen (a külső világ tevékeny megismerése, rajzolás, festés, ábrázolás, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, verselés, mesélés, szabad játékos mozgás – alkalmoszerű mindennap)*

A megfelelően megválasztott szervezeti forma segíti a gyermek szabad alkotói tevékenységének kibontakozását és a motivált állapot fenntartását. Az 5-7 évesek részvételét kiemelten támogatjuk, szorgalmazzuk, a kisebbek később kapcsolódhatnak be a tevékenységbe, vagy korábban fejezhetik be, de bevonásuk elengedhetetlen.

Célok

- fejlődjenek a spontán és a későbbi tudatos tanulást segítő képességeik,
- alakuljon az önálló tapasztalatszerzéshez, problémamegoldáshoz, tanuláshoz fűződő pozitív viszonyuk,
- erősödjön az önálló cselekvés és feladatvégzés iránti kompetenciakésztetésük a sikerélményeik által.

Feladatok

- a szervezett és spontán tanuláshoz szükséges támogató környezet megteremtése pl. élményt nyújtó játék, és egyéb tevékenységek közötti váltás lehetősége, gazdag tárgyi környezet; változatos helyszín, a tanulást segítők köre,
- a különböző képességek fejlesztéséhez a minden érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, a felfedezés lehetőségének megteremtése, a kreatív megközelítésre inspirálás,

- azon feltételek biztosítása, melyek révén a tanulási tevékenységet a gyermekek örömmel és önként vállalják fel,
- a szociális tanulás lehetőségeinek megteremtése,
- a gyermekek tanulási tevékenységének személyre szabott, pozitív értékeléssel történő segítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- örömmel és önként vesznek részt a tanulási tevékenységben,
- képesek elmélyülten, kitartóan játszani, tevékenykedni,
- kreatív ötleteik vannak a problémamegoldásban,
- képesek a társaikkal és felnőttekkel való együttműködésre,
- képesek rövid ideig tartó szándékos figyelemre,
- alakulóban van türelmük, önfegyelmük.

8.4. A külső világ tevékeny megismerése

Az óvodás gyermek szüntelenül felfedezi környezetét, és közben számára fontos tapasztalatok birtokába jut. A környezet megismerése révén sokoldalú matematikai tapasztalatokat szerez, hiszen életünk tele van matematikai tartalommal.

A környezettudatos magatartás formálása elsődleges, kiemelve az egyén és a társadalom kapcsolatát, és felelősségét.

A természetszeretetre és védelemre való nevelést lakóhelyünk élővilágának, a helyi értékek megismertetésével kezdjük. A rácsodálkozást követi a természet megszerettetése, majd az érte való cselekvés gyakorlása.

A gyermekek megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, a szokások, közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit. Az óvoda udvarán figyeljük az évszakok és az időjárás változásait, gondozzuk a kiskertet. Évszaknak megfelelően tevékenykedünk a gyermekekkel közösen: télen madarakat etetünk, játszunk a hóval, tavasszal rügyeket, hajtásokat figyelünk, csíráztatunk, palántázunk, ültetünk, gereblyézünk, talajt előkészítünk, nyáron locsolunk, homokvárat építünk, gyomlálunk, ősszel terméseket gyűjtünk, falevelet gereblyézünk, udvart rendezünk, betakarítjuk a kiskert terméseit. Tevékenységeink során mindent megnézünk, megfogunk, beszélünk róla, használunk nagyítót, kis kosarat, kis seprűt, lapátot, ásót. Észrevesszük a madarakat, a kis bogarakat, lepkéket, hangyákat, ásás során gilisztát figyelünk.

Sokat beszélgetünk, a gyermekek élményeit, mondanivalóját elsődlegesnek tekintjük. A kötöttségektől mentes gondolkodást és a beszédkedv támogatását fontosnak tartjuk. Fontosak vagyunk egymásnak, így segítjük elő, hogy a gyermekek önálló véleményt alkothassanak környezetükről, a szépségről, különlegességről.

Az emberek és a természet világával való ismerkedésünk során élünk az információs és kommunikációs technika eszközeinek használatával is. IKT eszközöket minden esetben az óvodás korú gyermek életkori sajátosságaihoz, kíváncsiságukat figyelembe véve és megfelelő mérték mentén haladva alkalmazzuk, elsődlegesen az óvodapedagógusi munka felkészülő, tervező szakaszában, pl. CD lejátszó, fényképezőgép, internet, laptop, projektor.

Tevékenységeink során építünk az óvoda természeti környezetében található természetvédelmi területek adta lehetőségekre, a Duna, a soroksári-ráckevei Duna-ág, a Tököli Parkerdő megismerése által.

Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

A matematikai nevelés hozzájárul a gyermek külvilágból szerzett tapasztalatainak feldolgozásához. A számfogalom megalapozására végezzenek becslési, mérési, összemérési feladatokat mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel. A gyerekek szerezzenek tapasztalatokat a geometria körében (pl. építéssel, síkbeli alkotásokkal stb.), jussanak el a geometriai formák felismeréséig. A tükörrel való tevékenység, mozgások tükör előtt fontos feltételét képezik a téri percepció kialakításának. Minden alkalmat meg kell ragadni a fejlesztésre más területeken is (pl.: testnevelés, rajzolás stb.), hogy a gyermek jól tájékozódjék a térben és a síkban ábrázolt világban. A nevelő folyamat akkor eredményes, ha a fejlesztés a gyermek egyéni fejlődéséhez alkalmazkodik. A képességek fejlesztése megnyilvánul a tapasztalásban, az emlékezésben, a megértésben, az ítélőképességben és a konstruálásban. Ezek a személyiségformáló tényezők megalapozzák az iskolai matematikai tanulást.

Célok

- szerezzenek olyan tapasztalatokat a külső világ felfedezése során, amelyek révén képessé válnak az életkoruknak megfelelő eligazodásra,
- alakuljon bennük a természet, az élet tisztelete, az élőlények iránti szeretet, kímélet,
- legyenek tapasztalataik a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól,
- alakuljanak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti, társadalmi környezet megóvásához és megbecsüléséhez szükségesek,
- fogalmazzák meg a környezetről szerzett tapasztalataikat az adott beszédhelyzethez alkalmazkodva.

Feladatok

- a folyamatos, cselekvő tapasztalatszerzés biztosítása a közvetlen és tágabb természeti környezetről,
- a környezet szépségének felfedeztetése, megóvására nevelés,
- az ember alkotta mesterséges környezetben való eligazodás segítése, a környezetkultúra, környezettudatos magatartás alakítása,
- a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatása a környezet formai és mennyiségi viszonyainak felfedezésével,
- annak felismertetése, hogy környezetünknek magunk is alakítói vagyunk (élősarok, teremdzítés),
- a testséma és térpercepció fejlesztése,
- az évszakok változásának érzékelésével, az ünnepek a népi megfigyelések, a készülődés örömeinek megéreztetése,
- keresztyén értékeink szerint a teremtett világ szépségeinek felfedeztetése,
- nemzeti kultúránk, hagyományaink játékba ágyazott felidézésével a hazaszeretetük, szülőföldhöz tartozásuk erősítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- pozitívan viszonyulnak az őket körülvevő természeti környezethez, óvják azt,
- az ember alkotta közvetlen környezetben képesek tájékozódni,
- családjukról, önmagukról, lakóhelyükről megbízható tudásuk van,
- az évszakok változását, napszakokat ismerik, aktívan, örömmel vesznek részt a néphagyományhoz, hitélethez, kapcsolódó ünnepeken,
- képesek ok-okozati összefüggések felismerésére, megfogalmazására,
- képesek cselekvéses úton különféle dolgok csoportosítására, ahhoz szempontok találására,
- tudnak számlálni, mennyiségeket, térbeli viszonyokat megkülönböztetni.

8.5. Verselés, mesélés

A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás a kisgyermek egészséges lelki fejlődésének egyik legfőbb segítője. A mese és a vers örömforrás, esztétikai- és társas élmény. Nyelvi és gondolati szinten is nagy belső energiákat mozgósít. Az értékes népmesék biztosítják a gyermeki érdeklődés fenntartását a természeti és társadalmi környezet, és önmaga iránt. A mese képi és konkrét formában, - esetenként a bábozás, dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedésformákat. Segíti a kulturális értékeket élvező, értékelő felnőtté válás, valamint a *keresztyén erkölcs motiválta cselekvések érzelmi megalapozását*.

A játék és a mese a gyermek anyanyelve: segítségükkel tájékozódik az Rt körülvevő világban, általuk szerzi meg az életről szóló tudást.

Az óvodában a 337 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi 3 népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi 3, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Jelentősége túlmutat a gyermekkoron, krízishelyzetekben valódi lelki erőként, támaszként jelenik meg. Népünk bölcsességét kikristályosodott formában hordozó népmeséink szemléletes magyarázatot adnak a világ egészéről, az emberi természetről. Ápolják a transzcendenshez vezető utat, hiszen az átélés szintjén a mese és a hit közös lényege az, hogy mindkettő kísérlet önmagunk elhelyezésére a világmindenségben.

Célok

- a mese sajátos hatásrendszerével a valóság teljesebb megismerésének elősegítése,
- gazdagodjon verbális kifejezőképességük, belső képi világuk, a gyönyörködtetésén és érzelmeiken keresztül,
- alakuljanak az irodalmi érték befogadásával kapcsolatos szokások.

Feladatok

- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkör megteremtése, - ahol meghitt személyes kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel, - és élményt nyújt az alkotások képszerű, fantáziára ható bemutatásával,
- a mindennapi mesélés, verselés nyugalmas színterének, szertartásainak megteremtése,
- a gyermekek mindennapjaihoz, élményvilágához igazodó népmesék, versek, mondókák, kortárs irodalmi alkotások kiválasztása,
- a klasszikus és modern írók, költők irodalmi alkotásaiból
- a gyermekek számára az irodalmi élményeik újra alkotásához, bábozáshoz, dramatizáláshoz esztétikus, szimbolizált eszközök biztosítása,
- a gyermekek által kezdeményezett spontán lehetőségek kihasználása, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, a gyermeki kérdések megválaszolása,
- a gyermekek saját vers és mesealkotásának ösztönzése, kombinálása egyéb tevékenységekkel,
- a pihenés előtti mesélés, verselés nyugalmának, meghittségének megteremtése.
- a saját mese, vers repertoár gazdagítása, az előadásmód folyamatos munkálása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- megszilárdulnak a mese 3 vershallgatáshoz kapcsolódó szokásaik
- szókincsükben, mondatalkotásukban megjelenik a mesék, versek irodalmi nyelvezete
- képessé válnak az irodalmi élmény befogadására
- képesek ráhangolódni és figyelmesen, csendben végighallgatni a mesét

- rajzaikat és kézműves tevékenységeiket is ösztönzik irodalmi élményeik
- képesek azonosulni az irodalmi művek szereplőivel
- képesek kitalálni mesét, verset, mondókát; önállóan is kezdeményezni mesélést, verselést, mondókázást,
- esztétikai érzékük formálódik, érzékelik a szavak szépségét, humorát.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk A *Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

8.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei anyanyelv az óvodás korú gyerekek legbensőbb megnyilvánulása, az érzelmek hordozója, a képzelet előidézője, a kreativitás megnyilvánulási lehetősége. Magában hordozza a környezet hangjainak megfigyelését, az ölbéli játékokat, a népi gyermekdalokat. Az éneklés, az énekes játékok felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

Az énekes népi gyermekjátékok sokaságával alapozzuk meg a zenei anyanyelvet. A kisgyermek hallása, ritmusérzéke a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik.

Néphagyományaink őrzése mellett a Kodály alkotta módszer folyamatosan megújulva, megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az éneklésre, zenélésre vagy körjátékok játszására napközben bármikor adódhat lehetőség, ezért az óvodapedagógus mindig készen áll egy-egy helyzet kihasználására. Támogatja, bátorítja a gyermekek próbálkozásait a maguk által kitalált, esetleg halandzsza szöveggel megformált alkotásokra.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a hitélethez, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint egyházi ünnepekhez fűződik. A református óvodai nevelés óriási lehetősége, hogy a bibliai történetek megismertetésére a református zenei anyanyelvet is felhasználhatjuk.

Fontos, hogy a református óvoda keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. Ennek lehetősége az áhítatokon kívül az éneklésben rejlik.

Célok

- legyen örömforrás a közös éneklés, a közös játék, a zene és a gyermektánc,
- fejlődjön zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk,
- alakuljon zenei képességük, kreativitásuk,
- magyar népzenei kultúránk sajátos ritmus-és dallamvilágának elültetése a gyermekekben.

Feladatok

- a népi játékaink, dalaink élményszerű közvetítése, zenei ízlésformálás és a zenei anyanyelv megalapozása (népzene, népdal, népszokások, népi hangszerek),
- a dallam, a ritmus és a mozgás szépségének, a közös éneklés örömeinek megéreztetése;
- a zenei alkotókedv felébresztése, támogatása,
- zenei képességek és készségek fejlesztése utánzás és játékos gyakorlás útján,
- igényes zenei kultúrát képviselő népi gyermekdalok, dalos játékok, mondókák, ölbéli játékok, népdalok, kortárs művészeti alkotások válogatása,
- önismeretük, önállóságuk, önfegyelmeük fejlesztése az egyéni képességek megismerésével és a szerepvállalás segítségével,

- érzelmi, esztétikai élmények nyújtása az igényes zenehallgatással.
- az óvodapedagógus énekeljen gyakran a gyerekeknek olyan zsoltárokat, dicséreteket, amelyek nem szán elsajátításra, de szövegüknél és dallamuknál fogva mégis magával ragadók.

Fontos, hogy a református óvodánk keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. A keresztyén ember számára az egyházi ének egyúttal olyan imádság, amely Istent magasztalja. Egy adott tevékenységi formához hozzákapcsolhatunk egy-egy éneket és kihasználhatjuk azok rendszeres visszatéréséből adódó lehetőségét

áhíttatra hívó és áhíttatból kivezető énekkel,
 imádság előtti és utáni énekkel,
 étkezés előtti és utáni ének,
 elalvás előtti énekkel,
 név-, vagy születésnap megünneplése áldást kívánó énekkel.

A keresztyén énekek kiválasztásánál az óvodapedagógus feladatai:

szöveg szerint: olyan énekeket válogasson, amelyeknek szövege érthető, viszonylag rövid, bibliai történetekhez kapcsolódik, alkalmazkodik az ünnepek aktualitásához.,

dallam szerint: az ének dallama is szép legyen és értékes, szolgálja a zenei ízlés alapozását, feleljen meg a gyermekek hangterjedelmének és énektechnikai követelményének.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- szívesen, örömmel, gátlások nélkül énekelnek, használják az ütőhangszereket,
- maguk is kitalálnak, alkotnak dallamokat, szövegeket, táncmozdulatokat,
- képesek az egyszerű szerkezetű és ritmusú mondókák, dalok egyenletes lüktetését, ritmusát hangoztatni, különböző mozgásokkal, játékos utánzásokkal, tapssal, járással kifejezni,
- tudnak harmonikus, szép mozgással kíséni különböző mondókákat, dalokat, változatos térformákat alakítani az óvodapedagógus segítségével,
- ismerik szűkebb és tágabb környezetük hangjelenségeit, képesek hallás után megkülönböztetni azokat,
- felismerik a hallott dalok dinamika, hangerő és hangmagasság szerinti különbségeit,
- az ismert dalokat felismerik dúdolásról, hangszerről jellegzetes részletei alapján,
- mozgásuk esztétikus, kifejező.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk *A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

8.7. Mozgás

A 3-7 éves gyermekekre jellemző a nagyfokú motorikusság. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről. Fejlődési sajátosságuk, hogy szeretnek mozogni, játékaik nagy része is mozgásos játék. A mozgásos cselekvések révén fejlődnek a természetes mozgásformák, és vele azok a pszichikus funkciók is, amelyek a kognitív és szociális képességek fejlődése szempontjából elengedhetetlenek. A mozgás elősegíti a gyermeki szervezet egészséges fejlődését, növeli teherbíró és ellenállóképességét.

Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában, kiegészíti az egészséges életmódra nevelés hatását.

A mozgás, mint a gyermekek egyik fő tevékenységi formája a nagy mozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magában foglal.

A mozgás nemcsak a tevékenységforma keretein belül valósul meg, hanem az egész napi gyermeki tevékenységbe szervesen illeszkedik. Sokszínű, és örömteli, érzelmi biztonságban zajló mozgásformákat, játékokat kínálunk fel.

Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, egyensúlyozás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása, egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság, -erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlása.

A szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket kiegészítik az óvodapedagógus által irányított mozgástevékenységek. Ezek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére, mint pl.- pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás.

Ha az időjárás engedi, sokat tartózkodunk a szabadban és ott játszunk, mozgunk, tornázunk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Célok

- alakuljon ki a gyermekek játékos mozgáshoz való pozitív viszonya, szívesen, örömmel vegyenek részt a szabad és kötött tevékenységekben,
- fejlődjenek testi képességeik, alakuljanak mozgásbeli jártasságaik, készségeik, képességeik,
- fejlődjön önismeretük, önállóságuk, együttműködési képességük.

Feladatok

- változatos testmozgások beépítése az óvodai tevékenységekbe,
- a mozgáshoz való pozitív viszony megalapozása sikerélmény biztosításával, helyi adottságok kihasználásával,
- a mindennapi játékos egészségfejlesztő testmozgás megszervezése,
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása spontán szabadjáték keretében, illetve irányított mozgástevékenység során
- a nagymozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, mászás, kúszás, csúszás) változatos játékokban, körülmények között, kézi szerek és különböző tornaszerek alkalmazásával,
- a mozgás által az értelmi és testi képességek fejlesztése, testkép, testséma alakítása,
- a kitartás és a szabálytudat erősítése,
- a gyermekek ösztönzése képességeik kipróbálására,
- a baleseti lehetőségek kiküszöbölése, erre a gyermekek figyelmének ráirányítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- igénylik, és szívesen végzik a mindennapi, játékos mozgást, kitartók benne,
- szeressenek mozogni, legyenek kitartók a mozgásos játékokban,
- tudnak néhány mozgásos játékot (futó-, fogó-, labdajáték) irányítás nélkül is játszani,
- tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat,
- önfegyelmük, figyelmük, önbizalmuk megerősödik, képesek a szabályok betartására,
- testi képességeik életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően fejlettek,
- tudnak a mozgásos játékokban, feladatokban társaikhoz alkalmazkodni.

8.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermekek megtanulják észrevenni az Isten által teremtett természet szépségeit, az ember és a természet harmóniájának esztétikáját, az emberi alkotások értékét.

Gyermekkorban az érzéki megismerése a főszerep, főként képekben fogja fel a világot a kisgyermek. Rendszerint hároméves kora körül rájön, hogy az így kialakult képzetek kivetíthetők. A környezet képi megismerése a személyiségfejlődés fontos eszköze, ezért úgy szervezzük az életterületet, hogy a vizuális élmények hatni tudjanak rájuk.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos szerepet kap mindennapjainkban. Maga a tevékenység is ennek öröme a fontos, valamint az igény az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, ahol előtérbe kerül a természet, a világ megismerésében a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezése, a tér, forma, szín egységében. Az óvodai oldott légkörben előtérbe kerül a gyermek alkotó-befogató képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásának az esztétikumra való érzékenységének alakítása. Az egész nap folyamán rendelkezésükre áll a lehetőség, hogy meg tudják formálni elképzeléseiket, próbálkozásokat tehetnek mindenféle érdekes anyag megmunkálásával, vágással, tépéssel, gyúrással, fűzéssel, ragasztással, nyomat hagyással stb.

Lehetőségük nyílik a művészeti ágak megismerésére, kézműves-technikák kipróbálására, kézműves-sarkok kialakítására.

Az ábrázoló tevékenység legfőbb feltétele, hogy minél több alkalmat adjunk az élményszerzésre. Ez nem csupán abból áll, hogy kirándulni megyünk, bibliai történeteket mondunk, mesélünk, hanem főként abból, hogy figyelmüket ráirányítjuk a jelenségekre.

A közös játékkészítés során, valóban megtapasztalhatják, hogy mi rejlik az anyagokban, hogyan kel életre a rongy, a csuhé, kóré, hogyan lehet fonalból tarisznyát szőni, fonni, csomózni, száraz terményekből állatseregletet készíteni. Mindenféle eszközzel szívesen dolgozunk, krétával, festékkel, agyaggal, papírral, fonallal, gyapjúval, terménnyel, fával, kővel, homokkal, vízzel játszunk. Ábrázolni, kézimunkázni játékidőben, gyermeki, vagy óvodapedagógusi kezdeményezésre is lehetséges.

Az elkészítés folyamata is játék, s az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz, lehet valamelyik ügyességi vagy szimbolikus játékban. Az eredményt nem minősítjük. Az elkészített munka érték. Szívesen díszítjük vele a csoportszobát, valamint az öltözői falitáblát, hogy a szülők is gyönyörködhesseken benne. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A csoportszobában rendelkezésükre áll kissekreány, polc, ahol a barkácsoláshoz szükséges eszközöket, anyagokat, felszereléseket tároljuk.

Célok

- legyen természetes örömforrás számukra a vizuális manipuláció és önkifejezés,
- fejlődjön finommotorikájuk, eszközhasználatuk és a koordinációs képességük,
- fedezzék fel környezetük szépségét, formagazdagságát,
- fantáziájuk segítségével tudják kifejezni érzelmeiket, elképzeléseiket, emlékképeiket,
- örömmel vegyenek részt a csoportot díszítő tárgyak, képek elkészítésében, ünnepi alkalmak előtt a teremdíszítésben,
- játékuhoz elképzeléseik, igényeik szerint tudjanak kiegészítő eszközt, díszletet készíteni.

Feladatok

- a gyermeki vizuális tapasztalatszerzés biztosítása,
- nyugodt, biztonságos feltételek, alkotó légkör megteremtése,
- változatos technikák, anyagok, eszközök biztosítása és használatának megismertetése,

- az esztétikai érzék fejlesztése és ízlésformálás,
- a gyermekek tervezhető alkotó, alakító tevékenységének differenciált fejlesztése,
- a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások kialakítása,
- a gyermekek biztatása, dicsérete, bátorítása útmutatás adása, ahol kell segítségnyújtás,
- kreatív megoldások támogatása,
- műalkotásokkal, népi ábrázoló eszközökkel, anyagokkal, technikákkal, motívumokkal való ismerkedés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakulnak a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások,
- Képesek a gazdag színhasználatra, és változatos formák alkalmazására
- Ismernek és önállóan tudnak különböző technikákat alkalmazni egyszerű játékok, kellékek készítésénél,
- Képesek az alkotás örömeinek átélésére egyéni és csoportos formában,
- Képesek a vizuális önkifejezésre,
- Életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelő mértékben kialakul finommotorikájuk, szem 3 kéz, kéz 3 kéz koordinációjuk,
- Kialakul a síkban és térben való tájékozódás képessége.

9. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Az egészség-, és környezeti nevelés óvodás korban kiemelt jelentőségr.

- Mintakövetés által, biztonságot, egészséges életfeltételeket, személyiségfejlesztő tevékenységeket, és napirendet biztosító közegben valósul meg.
- A gyermekek egyéni különbözőségét tiszteletben tartó, személyre szóló gondoskodást, nevelést jelent, melynek **tevékenységformái**:
 - a szabad játék,
 - az egészséges életmódot alakító cselekvések gyakorlása,
 - mindennapos mozgásfejlesztő tevékenységek,
 - a környezettel harmóniát teremtő spontán tapasztalások.
- Az óvodás gyermekekhez érzelmvilágához közelálló formában, kutató, felfedező, gyönyörködő szemlélettel közelítünk a természeti környezethez, növényekhez és állatokhoz, ami érzelmi kötődést teremt, természetessé válik számukra azok védelme és tisztelete.
- Az óvoda építészeti, tárgyi kialakítása, működése környezettudatosságot tükröz, kiemelten figyelmet kap az anyagok újra hasznosítási lehetősége, takarékos felhasználása, a környező élővilág és épített környezet védelme, a használati tárgyak, eszközök minősége és biztonságossága.
- A másság elfogadása természetes módon valósul meg nevelési rendszerünkben, erre neveljük gyermekeinket. Az óvoda elfogadó, bátorító miliőjével pozitív életszemléletet közvetítünk, ahol természetes a fejlődésbe vetett hit csakúgy, mint a személyes tulajdonságok értékének elismerése.

- Valljuk, hogy a gyermekek pozitív énképének, önismeretének alakításával a világra nyitott, öntevékeny, önmagáért és a közösségért felelősséget vállaló gyermekek nevelünk.
- A gyermekek testi épsége, egészségük megőrzése valamennyi óvodai dolgozó cselekedeteit, magatartását, attitűdjét meghatározza. A gyermekek érthető formában, játékosan, rendszeresen gyakorolhatják a veszélyhelyzetek elkerülését, és az egészségmegőrző tevékenységeket pl. tisztálkodás, orrfújás, egészséges ételek fogyasztása, testápolás, pihenés, mozgásos tevékenységek.
- A szülők számára egészségmegőrző, környezetvédő programok, rendezvények, előadások nyílt napok formájában közvetítjük mindezen elveket és tartalmakat.

10. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

Célok

- a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása,
- a nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

Intézkedések

- A szülők munkába állását lehetővé téve nyitvatartás kialakítása.
- Felvételi kérelmek elbírálásának kiemelt szempontja az esélyegyenlőség.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlását).
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása.
- Intézményi kapacitások fejlesztése, szemlélet, látókör bővítése.
- Pedagógus módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúraazonos pedagógiai eljárások konfliktuskezelési technikák elsajátítása.
- A továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést 3helyezzük előtérbe (az integrációs programokat, formákat, módszereket terjesztjük).
- A beóvodázási programért felelős személy vagy team kijelölése.
- A belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz.
- Egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján 3esetmegbeszélések.
- Anyagi támogatás biztosítása (fenntartói, alapítványi, pályázati).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése, gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.

- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában).
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:
 - gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),
 - védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás),
 - szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása),
 - civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés).
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése).
- Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

11. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

A gyermekvédelmi munka, védelem minden gyermekre kortól, nemtől, vallástól, származástól független odafigyelést, gondoskodást jelent.

A gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődése a saját családjában történő nevelés során valósul meg. Ha ezt a folyamatot valamilyen gátló tényező befolyásolja, akkor az intézmény feladata ezt a helyzetet felismerni, és a gyermek fejlődését elősegítő megoldásokat megkeresni.

A gyermekek, fejlődésében, életében bekövetkezett változásokat az óvodapedagógusok fedezhetik fel leghamarabb, az Rszerepük meghatározó.

A gyermek szocializációjának legfontosabb feltétele, hogy tartós személyes szeretetkapcsolatban, azaz pozitív személyes kapcsolatban éljen közvetlen környezete tagjaival. Ez a kötődés teremti meg a gyermek számára a biztonságot, védelmet, tevékenységre késztetést, a keresztyén minta elfogadását. A szeretetteljes kötődés színterei a család, a vele összefüggő felnőtt és kortárs csoportok, a felnőttek, és a kultúrában fellelhető értékek szereplői (mesék, bibliai történetek).

Célja

- a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése,
- az óvodába beíratott és járó gyermekek problémáinak korai felismerése, kezelése,
- a gyermek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettség kialakulásának megakadályozása, csökkentése, hogy hátrányos helyzetbe tartósan ne kerüljön, vagy hátrányos helyzetükből ne váljék veszélyeztetetté.

Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai

- biztosítani a gyermeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő 3 óvó intézkedésekre javaslatot tenni,
- az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket segíteni,
- a családok, minél átfogóbb megismerése,
- rendszeres tájékozódás a szülőktől a problémákról, változásokról, eredményekről,
- a problémák, a hátrányos helyzet okozta tünetek, okok felismerése, és ha szükséges, ehhez szakember segítségének igénylése,
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervkészítés, és annak megvalósítása,
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködés,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részvétel, a szűrővizsgálatok szükség szerinti javaslása,
- a rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az illetékesek felé,
- a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása,
- jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó pedagógusok között,
- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre,
- nyilvántartja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket- feljegyzi a nyilvántartásába a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét,
- az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése,
- a nevelési év elején tájékoztatja a szülőket, a gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén, milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel,
- helyi szintű szakmai rendezvényeken való részvétel,
- évente egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal,
- munkájáról félévenként beszámol a nevelőtestületi értekezleten,
- amennyiben előfordul, folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait,
- elősegíti az óvodapedagógusok munkáját. szükség esetén családlátogatást végez a csoportos óvodapedagógusokkal,
- tájékoztatót tart a lehetséges eljárásokról, módszerekről, szakmai fórumok alkalmairól,
- javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, segít a környezettanulmányok elkészítésében,
- a gyermekvédelmi munkát segítő partnerkapcsolatok folyamatos ápolása,
- az óvodán kívüli társ és segítő intézményekkel történő rendszeres együttműködés.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételének biztosítása,
- a problémák, tünetek felismerése,
- szakember, szakszolgálati segítség igénylése,
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése,
- a támogatások biztosítása, a támogatáshoz jutás segítése,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszer szakembereivel való kapcsolattartás, együttműködés,

- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások figyelemmel kísérése.

12. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A szülőkkel való közvetlen kapcsolat kialakításával oldjuk fel a szorongásaikat, így rövid idő után őszintén feltárják az előttük álló nehézségeket. Igyekszünk a gyermek személyét szem előtt tartva, a számára legjobb megoldást megkeresni, melyet a szülővel együtt valósítunk meg.

Célok

- mintaadás a felnőttek és gyermektársak részéről,
- egyéni bánásmód alkalmazásával a hátrányok enyhítése,
- előítéletek kezelése.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink

- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítás a gyermekkel,
- a megszokott cselekvések, mindennapi események, a rendszeresen használt szimbólumok, melyek az állandóság, biztonság, elfogadottság érzését közvetítik a gyermekek felé,
- az egyéni problémák hatékony kezelése, intervenciók gyakorlat alkalmazása,
- partnerkapcsolatok fenntartása a szülőkkel, munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel,
- differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a játék személyiségfejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek önismeretének, énképének, kommunikációjának, társas viszonyulásainak fejlesztése,
- mozgásfejlesztés a testi képességek, akarati tulajdonságok, sikerorientáltság elősegítésére,
- környezettudatosságra, helyes életvezetésre, egészségmegőrzésre nevelés az óvodai tevékenységek rendszerében (ld. „Óvodai élet tevékenységformái= fejezetben),
- tehetségazonosítás és fejlesztés a művészetek eszközével,
- népi kultúránk megismertetése, érzelmi kötődés alakítása,
- népmeséink, Bibliai történeteink nevelő hatású, önerősítő példáján keresztül, erkölcsi érzelmek, és magatartás orientálása,
- közös rendezvények, délutánok szervezése a szülők számára,
- tájékoztató, felvilágosító, prevenció programok szervezése,
- beiskolázási tennivalók elvégzése, a szülők rendszeres tájékoztatása,
- természetben nyújtott segítség (ruha, élelmezés, könyv...),
- szabadidős programok biztosítás a gyermekek számára,
- pszichés segítségnyújtás 3 nevelési tanácsok,
- tanulást segítő korszerű módszerek alkalmazása (szituációs játékok, kooperatív technikák, báb, projekt módszer),
- fejlesztést segítő eszközök beszerzése,
- konfliktusmegoldó technikák alkalmazása.

13. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodában

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. Az átlagtól eltérően fejlődő és ép fejlődésvonalú gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik együttes

élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

1. Különleges bánásmódú gyermek

- 1.1. sajátos nevelési igényű gyermek
- 1.2. beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- 1.3. kiemelten tehetséges gyermek

2. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

13.1. Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése

Sajátos nevelési igényű gyermek: „az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődészavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.”

Az óvodák az Alapító Okiratukban foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállalja.

Célok

- váljon természetessé a gyermekközösségben jelenlétük,
- alakuljon ki biztonságérzetük, stabil helyük környezetükben,
- valósuljon meg a gyermekek szakvéleményben kijelölt képessége területeinek fejlesztése,
- jussanak hozzá az egyéni képességeket figyelembe vevő legeredményesebb speciális fejlesztéshez a számukra megfelelő területen,
- a sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarctól mentes iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Feladatok:

- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humán erőforrás,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása, megismerése, befogadása,
- a kíváncsi viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása az SNI-s gyermekek kapcsolataiban,
- az intézményben dolgozók pozitív attitűdje legyen modell értékű, mert az a gyermekek szemléletének is irányadója,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, a Református Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézménnyel (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a rehabilitáció sikeressége érdekében,
- korszerű pedagógiai módszerek és tanulásszervezési eljárások megismerése, alkalmazása (projekt-módszer, drámapedagógia),
- az egyéni bánásmód jelenléte az egész nap folyamán,
- elvárásaink is igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez,
- erősségeik feltérképezése, azok felhasználása a kompenzáció érdekében,
- pozitív tulajdonságok, tehetség kiemelése, támogatása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- rendelkeznek olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,

- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutnak fejlődésük optimális szintjére.

13.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján:

- az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít,
- társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd,
- közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Célok

- a fejlesztés során a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése, kompenzációja az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokra belül,
- ne terhelje túl a nevelés 3 fejlesztés a tanulási, beilleszkedési, tanulási nehézség kialakulására veszélyeztetett gyermeket!

Feladatok

- a szakvéleményben megállapított területek megsegítése az óvodapedagógus közreműködésével, olyan technikák, módszerek megismertetése, melyek képességeiket figyelembe véve segítik az egészség megőrzését,
- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humán erőforrás.
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a BTM-es gyermekek kapcsolataiban,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a felzárkóztatás sikeressége érdekében,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- az elvárásainknak a gyermek fejlődési üteméhez igazítása,
- a másképpen fejlődő gyermek célirányos segítése, korrekciója egészséges társaival együtt - egyéni bánásmóddal -,
- az utánzásos és szociális tanulás lehetőségének biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a szakvéleményben megjelölt képességek eléri a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet,
- rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,

- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

13.3. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. Tehetségsegítő tevékenységünk kiterjed a tehetségígéretes gyermekek azonosítására, tehetséggondozásra.

Célok

- a fejlesztés során a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése, kompenzációja az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokra belül,
- ne terhelje túl a nevelés 3 fejlesztés a tanulási, beilleszkedési, tanulási nehézség kialakulására veszélyeztetett gyermeket.

Feladatok

- a szakvéleményben megállapított területek megsegítése az óvodapedagógus közreműködésével, olyan technikák, módszerek megismertetése, melyek képességeiket figyelembe véve segítik az egészség megőrzését,
- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humán erőforrás.
- a kíváncsi viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a btm-es gyermekek kapcsolataiban,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a felzárkóztatás sikeressége érdekében,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- az elvárásaink a gyermek fejlődési üteméhez igazítása,
- a másképpen fejlődő gyermek célirányos segítése, korrekciója egészséges társaival együtt, - egyéni bánásmóddal -,
- az utánpótlás-, és szociális tanulás lehetőségének biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a szakvéleményben megjelölt képességek eléri a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet,
- rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzi magát a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

Tehetséggondozó műhelyeink

- ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- kézműves műhely
- mozgás, testnevelés

13.4.A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Célok

- valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása,
- csökkenjen az óvodai igazolatlan hiányzások száma,
- legyen arányos a HH és a HHH gyermekek csoportokban történő elhelyezése,
- legyen rendszeres és hatékony a szülőkkel való kapcsolattartás,
- erősödjön az együttműködés a szakszolgálatokkal,
- valósuljon meg az óvodába lépő hátrányos helyzetű gyermekek komplex állapotfelmérése,
- valósuljon meg a kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat,
- valósuljon meg az egészséges életmódra nevelés a szülők, a gyermekorvos, a védőnő bevonásával.

Feladatok

- a gyermekek hiányzásainak nyomon követése, jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelőse felé,
- a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve a hiányzások okainak feltárása, segítségnyújtás,
- rendszeres kapcsolattartás „jelzőrendszer működtetése” a szakszolgálatokkal,
- az arányos elhelyezés figyelembevétele a HH és a HHH gyermekek csoportba sorolásánál,
- a szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevitelére való jogosultságról, lehetőségekről,
- a beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztése,
- együttműködés az óvoda gyermekorvosával, a védőnővel,
- kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- az iskolai életre való tudatos ráhangolás,
- megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a HH és HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába,
- szociális hátrányaik csökkennek,
- kommunikációs képességeik fejlődnek,
- az óvoda- iskola átmenet könnyebb lesz számukra,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- képesek az alkalmazkodásra, együttműködésre,
- egyéni ütemben eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

14. Az óvoda kapcsolatai

14.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése

Elvei

- Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg.
- Ebben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása, az együttműködésben a konstruktív szemlélet.
- Kiemelten fontos a nyitottság, az óvodai életbe való betekintés lehetősége, az együttnevelés során az elvek minél teljesebb közelítése, a nehézségek őszinte feltárása, és közös megoldásra törekvés.

Tartalma

- A szülők, gyermekek, pedagógusok számára szervezett közös programok, tevékenységek, együttműködési lehetőségek, melynek során mintát adunk, érzelmi kötődést alakítunk ki.
- Szülői igények, vélemények megismerése, a pedagógiai célok és a gyakorlati munka bemutatása, tájékoztatás a szülőket érintő kérdésekről.
- Egyházi ünnepeken, szeretet-vendégségünkön való részvétel, mely módot és lehetőséget ad keresztyén szellemiségünk megismerésére, hitünk elmélyítésére.

Formái

- *Egyéni beszélgetések a szülővel, gyermekkel* közösen (beiratkozás, ismerkedés az óvodával óvodakezdés előtt, családlátogatás, anyás beszoktatás, játszódélután, ünnepi készülődések, növények ültetése, udvarrendezés).
- *Nyílt napok*, melyek során mélyebb betekintést adunk a gyermekek óvodai életéről, tevékenységeiről (játék és tanulási tevékenységek megfigyelése).
- *Ünnepi rendezvények*, melyek a meghittség, összetartozás élményét adják (karácsony, advent, Anyák napja)
- *Kirándulások sportnapok*, melyek a szülők közösségének alakulását is elősegítik (ügyességi sportjátékok az óvodában, külső helyszíneken, egész napos kirándulás a természetbe).
- *Közös áhítatok, gyülekezeti összejövetelek*.
- *Fogadóóra* keretében félévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről fogadóóra keretében a szülők. A pedagógusokkal megbeszéljük a továbblépés közös feladatait, illetve a gyermek óvodai életével kapcsolatos egyéb kérdések megbeszélésére itt nyílik lehetőség. A fogadóórát mindkét fél kezdeményezheti.
- *Csoportos szülői értekezleten* évente három alkalommal beszéljük meg a pedagógusok és szülők a csoport életével kapcsolatos eredményeket, újabb közös feladatokat, a szülőket érintő programok szervezését.
- *A szülők közössége* véleményével, otthoni tapasztalataival, javaslataival segíti a pedagógusok munkáját. Képviselőik útján véleményt fogalmaznak meg, javaslatot tesznek a nemzeti köznevelési törvényben nevesített esetekben, mely jogukról előzetesen tájékoztatást kapnak.
- *A szülők közössége* évente véleményével segíti ezen kívül az óvodapedagógusok és az óvoda szakmai munkáját, valamint az óvodavezető irányító, kapcsolatépítő tevékenységét.

14.2. Kapcsolat a fenntartóval

Elvei

- Bizalom, és a magas színvonalú feladatvégzésre való elkötelezettség a kapcsolatépítés és a napi munka során.

Tartalma

- Rendszeres kapcsolattartás az óvoda működési feladatainak naprakész ellátása érdekében a fenntartó ill. a területileg illetékes egyházközséggel.
- Az óvodavezető a fenntartó által meghatározott időszakonként beszámol az intézmény működésével, gazdálkodásával, pedagógiai, tanügyigazgatási, humánerőforrás helyzetével kapcsolatos helyzetről.
- A fenntartó egyházközségen kívül a működéssel összefüggő adatok és információk eljuttatása a Magyarországi Református Egyház Zsinata Oktatási Irodája felé.

Formái

- Személyes találkozók, igazgató tanácsulések, megbeszélések, vezetői értekezletek, konferenciák, szakmai rendezvényeken való részvétel, írásbeli beszámoló, e-mail és telefonos kapcsolat, kiadványok, publikációk.

14.3. Kapcsolat a gyülekezettel

Elvei

- Az óvoda nevelőközössége kezdeményező a kapcsolatépítésben, szem előtt tartják az óvoda missziós szerepét.

Tartalma

- Az óvoda elősegíti a gyermekek jelenlétét a gyülekezet életében, ami által a gyermek érzi, hogy van olyan közösség, ahová mindig bizalommal fordulhat iskolás korában is.
- A gyülekezet tagjai megismerik a református óvoda nevelőmunkáját, áldásait, s felismerve e szolgálat fontosságát segítik azt.

Formái

- Részvétel az istentiszteleteken, ünnepségeken, szeretetvendégségen, közös áhítatokon.

14.4. Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával

Elvei

- A gyermekek intézményes nevelésében kiemelten fontosnak tartjuk a nevelés folyamatjellegét, az egymásra épülő hatások pozitívumainak kihasználását.
- Egymás munkájának megismerése, tiszteletben tartása, és a lehető legteljesebb összehangolása segítheti csak az egymásra épülő fokozatokba való sikeres átlépést a gyermekek számára.
- Kapcsolatainkat a nyitottság, korrekt tájékoztatás, az együttműködés lehetséges formáinak közös kimunkálása jellemzi.

Tartalma

- Pedagógusok kölcsönös látogatásai, melynek során betekintést nyerhetnek az ott folyó gondozó, nevelő, személyiségfejlesztő munkába. Az alkalmazott módszerek, eljárások megfigyelése, tapasztalatok megbeszélése.

- A gyermekek részvételével megvalósuló intézménylátogatások, közös játékok, ismerkedés a sajátos (óvodai, iskolai) környezettel.
- A gyermekek tovább haladásának nyomon követése, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre. Az iskolai beilleszkedésük tapasztalatait figyelembe vesszük nevelőmunkánk tovább-fejlesztésében.

Formái

- Óvodába készülő bölcsődések látogatása a gondozónővel, nyílt nap, nyílt hét az óvodában, iskolában, esetmegbeszélések, műhelymunkák, nagycsoportosok iskolalátogatása, részvételük egy játékos órán, közös rendezvények, iskolások kedveskedése énekkel, hangszeres zenével ünnepek alkalmával, pedagógusok szakmai megbeszélései, hospitálások, szülői értekezlet tartása a tanítók részvételével az iskolába készülő gyermekek szüleinek, előadások, kérdőíves felmérés.

14.5. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel

Elvei

- Nyitottság, korrekt tájékoztatás, naprakész informáltság jellemzi a kapcsolatunkat a gyermekeket megillető gondoskodás, védelem, és intervenciós gyakorlat megvalósításában.

Tartalma

- Rendszeres vagy eseti együttműködés az alábbi intézményekkel a gyermekek egészséges személyiségfejlődésnek, speciális fejlesztésének, valamint jogaik érvényesítése érdekében.
Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
Református EGYMI
Pest Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
Gyermekjóléti Szolgálat
Családsegítő Szolgálat
Gyámügyi Hivatal

Formái

- Esetmegbeszélés, szülők tájékoztatása, előadás, együttműködés a gyermekek számára előírt szakirányú (gyógynevelési) fejlesztésekben.

14.6. Külső szakmai kapcsolatok

Kapcsolat a Református Pedagógiai Intézettel

Elvei

- A keresztyén értékrend szerinti magas színvonalú nevelés érdekében törekszünk a nevelőhatások egységesítésére, a református tartalmak erősítésére, a pedagógus hivatás megújítására.

Tartalma

- A pedagógusok szakmai és mentálhigiénés támogatása a RPI által nyújtott szolgáltatások igénybevétele útján.

Formái

- Pedagógus továbbképzések, szaktanácsadás igénybevétele, előadásokon, konferenciákon való részvétel, határon túli óvodákkal történő kapcsolatalakítás támogatása, szakmai kiadványok, publikációk megjelentetése, pedagógiai adatbázisok igénybevétele, pedagógus minősítések és az országos pedagógiai, szakmai ellenőrzésekre való felkészülés és

lebonyolítás segítése, szakmai dokumentumok készítésében segítségadás, esetenként kutatási, elemzési célú szakmai információk cseréje.

- A vezető/tagintézményvezető lehetőség szerint rendszeresen részt vesz az Országos Óvodavezetői Értekezleten

Kapcsolat a magyar református óvodákkal

Elvei

- A pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése érdekében rendszeres szakmai együttműködésre, tapasztalatcserére, nyitottságra törekszünk más hazai református óvodákkal.

Tartalma

- A pedagógiai gyakorlati tapasztalatok átadása.

Formái

- Hospitálások szervezése, szakmai előadások, jó gyakorlatok bemutatása, szakmai anyagok kidolgozása.

Kapcsolat a határon túli református óvodákkal

- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és 3 lehetőségei szerint 3 szakmai kapcsolatot tart fenn.
- A kapcsolatépítés során a hasznosítható tapasztalatok, módszerek és pedagógiai tartalmú információk átadása, valamint a környező országokban működő magyar református óvodák pedagógusainak keresztyén értékek mentén történő értékteremtése valósul meg.
- Lehetőség szerint a minden évben megrendezésre kerülő Református Óvodák Kárpát-medencei Szakmai Találkozásán való részvétel a nevelőtestület részéről.

Az óvoda kapcsolatépítő munkáját akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a gyermekek jogai, mindenek felett álló érdekük érvényre jut,
- óvodás éveik alatt minden segítséghez hozzájutnak személyiségük optimális fejlődéséhez,
- a szülők ismerik és elismerik, elégedettek az óvodában folyó nevelőmunkával,
- partnereink érzékelik és elismerik törekvéseinket a nyitottság és folyamatos együttműködés és terén,
- a pedagógusok szakmai tudása, látóköre folyamatosan gyarapszik, annak eredményeként nevelőmunkájuk napi gyakorlatában megjelenik a megszerzett tudásuk.

15. Megemlékezések, ünnepek

Az ünnepek szépséget, értelmet adnak a hétköznapiaknak. A keresztyén óvodákban az ünnepek az öröm, a hálaadás alkalmai gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt.

Október 31: A reformáció napja

Az óvodapedagógus elbeszélése arról, hogy hitünkért a nehézségeket is vállalnunk kell.

December 6. Mikulás

A gyermekek a Mikulást várva a titok és a közös készülődés örömét élik át.

Advent időszaka, Karácsony

Várakozás Jézus megszületésére. Elcsendesedés, gyertyagyújtás, éneklés, betlehemes játékok.

Farsang

Télbúcsúztatás vidámsággal, énekkel, tánccal, farsangi maskarával.

Március 15. Nemzeti ünnep

Beszélgetés, képek nézegetése a régmúlt eseményekről, kokárda, nemzeti színű pártá készítése, éneklés dalosjátékok

Virágvasárnap

Az óvodapedagógus történetmondása Jézus bevonulásáról Jeruzsálembe. A csoportszoba virágokkal díszítése

Nagypéntek

Az óvoda munkatársainak megemlékezése Jézus keresztre feszítéséről. Nevelés nélküli munkanap.

Húsvét

A feltámadás ünnepe. Készülődés az óvodapedagógussal teremdíszítés, a bibliai történet megismerése. A húsvéti néphagyománynak megfelelően tojás festés, mely az új élet jelképe.

A mennybemenetel ünnepe

Jézus erejéről, visszajöveteléről szól a bibliai tanítás.

Pünkösöd

Az óvodapedagógus történetmondása arról, hogy a Szentlélek ereje segít legyőzni a rosszat.

Anyák napja

A gyermekek meglepetéssel, maguk által készített ajándékkal, énekkel, verssel fejezik ki hálájukat édesanyjuknak, nagymamájuknak.

Gyermeknap

Vidám játékok, közös éneklés, kirándulás a szabadba.

Évzáró

Közös délután, szeretetvendégség a szülőkkel

Gyermekeink születésnapja, névnapja

Az ünnepeltet énekkel, verssel köszöntik a társaik. Apró, maguk által készített ajándékot kapnak egymástól és az óvodapedagógusoktól.

Jeles napjaink

Víz világnapja (március 22.)

Föld napja (április 22.)

Óvodánk hagyományai, rendezvényei

Márton napi lámpás felvonulás

Kibocsátó istentisztelet

XIV. A mini bölcsőde szakmai programja

1. A többcélú óvoda – mini bölcsőde jellemzői

A 2008. évi XXXI. törvény részeként módosított közoktatásról szóló 1993.évi LXXIX. törvény (továbbiakban: közoktatási törvény) 33.§ (14) bekezdése hatályba lépésével, bizonyos feltételekhez kötötten lehetővé vált egy új típusú 3 az egységes óvodai és bölcsődei (jelenlegi megnevezése szerint többcélú óvoda 3 bölcsőde) nevelési feladatokat ellátó 3 intézmény létesítése. Ennek értelmében a Halásztelki Református Egyházközség 2022. szeptember 1. napjától többcélú óvoda 3 mini bölcsőde tagintézményt hoz létre.

A mini bölcsőde megalakulásával szakmai szempontból önálló bölcsődében a cél a biztonságérzetet nyújtó, érzelem-gazdag környezet kialakítása, melyben a gyermek saját képességei szerint fejlődhet, megízlelheti az önfeledt, aktív játék örömét, mely későbbi élete során kreatív tovább fejlődésre, élmény és fantázia világának gazdagításához, és az esztétikum iránti érzékenységhez vezethet.

Arra törekszünk, hogy gondjainkra bízott gyermekekből a körül ölelő világra nyitott, fogékony, önállóan gondolkodni tudó gyermekek váljanak.

2. Az ellátandó célcsoport és az ellátandó terület jellemzői

Halásztelk dinamikusan fejlődő település Budapest agglomerációjában, ahol a gyermeklétszám folyamatosan növekszik. A mini bölcsőde megnyitását indokolja, hogy a kisgyermeket nevelő családoknál sok esetben szükségessé válik az édesanya munkaerő-piaci re-integrációja is a családfenntartás érdekében, vagy egyéb ok miatt nem tudnak gyermekük napközbeni ellátásáról gondoskodni, illetve szociális alapon rászorulnak. A bölcsődei férőhelyek száma a településen nem elégíti ki az ellátás iránti igényt, a mini bölcsőde megnyitásával 16 fő kisgyermek számára nyílik lehetőség a nappali ellátás biztosítására.

A mini bölcsőde a Bocskai István Református Oktatási Központ szomszédságában található, így felmenő rendszerben egészen a középiskola befejezéséig biztosítható a gyermekek keresztyén szemléletű nevelése-oktatása. A bölcsődében nyújtott szolgáltatás célja a településen található intézményi férőhelyek számának növelése, ezen keresztül a gyermekjóléti alapellátáshoz való hozzáférés javítása a településen élő valamennyi kisgyermeket nevelő család részére, a gyermek 3 éves koráig a meghatározott napi nyitvatartási időn belül.

A megépült bölcsőde területileg és szakmailag is különálló egységben, 2 csoportban, összesen 16 férőhellyel rendelkezik, biztosítva az energiatakarékosságot és korszerűséget, környezetbarát és akadálymentes.

3. A mini bölcsőde

3.1. A mini bölcsőde természeti környezete, a bölcsőde képe

A mini bölcsőde az óvodai részlegtől elkülönített helyen biztosítja a 3 év alatti gyermekek levegőztetését, udvari játékát, ismerkedését a természeti környezettel, tapasztalását az évszakok változásairól, időjárásról, természeti jelenségekről. Az újonnan kialakításra kerülő zöld terület ingergazdagságával, az életkornak megfelelő játékokkal biztosítja a környezettel kapcsolatos

tapasztalatszerzést, az ismerkedést az őket körülvevő világgal, magában rejtve a további fejlesztési lehetőségeket.

3.2. Gyermekképünk

A református mini bölcsőde nevelési elveiben és gyakorlatában elkötelezett a keresztyén értékek és életvitel közvetítésében a rábízott gyermekek felé. Az érték közvetítés mellett nagy hangsúlyt fektetünk a nyugodt, derűs, szeretetteljes légkör kialakítására, adottságaik kibontakoztatására, szükségleteik kielégítésére, kiegyensúlyozott fejlődésük biztosítására. Gondozásuk, nevelésük felkészült, szakmailag kompetens kisgyermeknevelők irányításával történik. A dolgozók célja annak elősegítése, hogy óvodába lépéskor a rábízott gyermekek életkoruknak megfelelő szociális érettséggel, önállósággal, képesség- és készség szinttel rendelkezzenek.

4. A református bölcsődei nevelés feltételrendszere

4.1. Személyi feltételek

A református mini bölcsődében az egész napot áthatja a keresztyén szellemiség. A bölcsőde dolgozói egész személyiségükkel tükrözik a keresztyén hitet, ismerik a Szentírást és élő kapcsolatban állnak a Szentháromság Istennel. A Bibliai integrációt közvetítik a bölcsődei élet mindennapjaiban, annak nevelési és gondozási folyamataiban.

A mini bölcsődében 3 fő kisgyermeknevelő és 2 fő bölcsődei dajka összehangolt munkájával neveljük, gondozzuk a gyermekeket. A kisgyermeknevelők rendelkeznek a 15/1998 (IV.30.) NM rendelet 2. számú melléklet II. rész Képesítési előírások a gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodás egyes formáiban dolgozók részére előírt végzettséggel, 2 fő bölcsődei dajka elvégezte a 20/2017. (IX. 18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló tanfolyamot.

A nevelő, gondozó, oktató munkát közvetlenül segítő szakemberek, dolgozók az intézmény zavartalan és színvonalas működéséhez járulnak hozzá.

Kiemelt feladatunknak tekintjük munkánk során, hogy a kisgyermeket nevelő családok segítséget kapjanak gyermekük neveléséhez, biztosított legyen számukra a magas színvonalú napközbeni ellátás.

Szakembereink gyerekcentrikusak, nevelői szemléletük demokratikus és elkötelezettek a családok támogatása iránt. Olyan erkölcsi és szakmai elvárás a kisgyermeknevelőinktől, melyet a fenntartó egyházi testületek törvényei, szabályrendeletei, nevelőkre vonatkozó etikai kódexe is megkövetel:

A református intézmények számára készült „Etikai kódex” ismerete és betartása, a keresztyén életvitel folytatása, kötelezettségeink közé tartozik nevelőtestületre, vezetőre és vezetettekre egyaránt vonatkozik. Megkívánjuk, hogy az Etikai kódexnek megfelelő magatartás 3 a gyermekek számára elsődlegesen érthető 3 nonverbális csatornán is megnyilvánuljon. Elfogadó, problémamegoldó, pozitív, segítőkész, szeretetteljes, következetes attitűd az elvárásunk. Az intézmény vezetőségének lehetőséget kell teremtenie a munkatársak lelki épülésére (bibliaórák, áhítatok, istentiszteleti alkalmak), szakmai fejlődésre (továbbképzések, konferenciák).

4.2. Továbbképzések

A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet alapján kell az alkalmazottaknak szakmai továbbképzési

kötelezettségüknek eleget tenni. A képzési ciklus 4 év. A kötelező továbbképzések tervezése a fentiek figyelembevételével, előre meghatározott ütemterv alapján történik. A továbbképzések témáinak kiválasztásánál lehetőséget biztosítunk a kisgyermekgondozók érdeklődési körének megfelelően.

A munkájára igényes szakember önképzés formájában is rendszeresen képezi magát. Ehhez a bölcsőde biztosítja a szakmai folyóiratok beszerzését, jogszabályokat értelmező kiadványokat, internet használatának lehetőségét, audiovizuális eszközöket.

4.3. Tárgyi feltételek

A bölcsődei csoportszobák, a kiszolgáló 3 és szociális helyiségek önálló egységet alkotnak. A játékeszközök, nagymozgásos, szem-kéz koordinációt és a kognitív képességeket fejlesztő eszközök újonnan kerültek beszerzésre, alkalmazkodnak a kisgyermekek életkori sajátosságaihoz. A dekorációk igazodnak a keresztyén szellemiséghez, egyszerűséget, esztétikumot közvetítenek. A mini bölcsőde saját, önálló zöld területtel rendelkezik az óvodától elkülönülten. A 3 év alatti gyermekek levegőztetése, udvari játéka életkoruknak megfelelő játékeszközökkel biztosított.

A technikai eszközök (fénymásoló, internet hozzáférés, számítógép, nyomtató) a nevelés háttérfolyamatát biztosítják, használati lehetőségeikkel a dolgozók szakmai fejlődését, önképzését támogatjuk.

A 15/1998 (IV.30.) NM rendelet 11. számú melléklete által előírt kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről tekintetében a neveléshez, gondozáshoz szükséges eszközökkel rendelkezünk.

5. A bölcsődei nevelő-gondozó munka

5.1. A pedagógiai hitvallásunk

Valljuk, hogy csak nyugodt, derűs, szeretetteljes légkörben felnövő gyermekekből válnak boldog, kiegyensúlyozott, a világra nyitott, érdeklődő, önállóan gondolkodni tudó emberek. A kisgyermek életében az első 3 évnek, az első közösségnek meghatározó szerepe van a későbbi személyiségfejlődésben. A kisgyermek ebben az életszakaszában a legsérülékenyebb testileg, lelkileg egyaránt, erősen függ a felnőttektől, ezért a kisgyermeknevelő személyisége meghatározó. Fontosnak tartjuk a biztonságot nyújtó környezetet, melyben a legteljesebb odafigyeléssel óvjuk és vigyázzuk a ránk bízott gyermekeket.

„Milyen embert is akarunk formálni?”

A válasz egyszerű: egészséges testű, akarateős, jó ítéletű, értelmes, tetterre kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyot minden téren, akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal, akik megértik a dolgok összefüggéseit, akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek, amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon és jóakaraton épülhet.= Szent-Györgyi Albert

A minket körülvevő világ nem minden esetben azt tartja értékesnek és fontosnak, ami szerintünk az. A természet, a család, a munka szeretete és tisztelete a mai korunkban is kiemelendő értéknek számít. A bölcsődei nevelés-gondozás kiegészíti a családi nevelést és a kettő szoros összhangja és együttműködése biztosítja a gyermek kiegyensúlyozott, egyéni fejlődését és a helyes értékrendjének kialakulását. Mindezeket szem előtt tartva a mini bölcsődei szakmai programunk mottója:

„Nincs az életben nagyobb felelősség és nagyobb megtiszteltetés, mint,
hogyan felneveljük a következő nemzedéket.”

Everett Coop

5.2. A bölcsődei nevelés-gondozás célja

A bölcsődei nevelésünk során az a célunk, hogy a kisgyermek a sajátítsa el azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak a változásokhoz. Mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel tesszük, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteltetését.

További célunk, hogy a koragyermekkori intervenció szemléletével összhangban minden kisgyermekre, és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytassunk. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődési lemaradások, megtorpanások felismerése és azok jelzése. A bölcsődénk családbarát intézményként járuljon hozzá a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

A mini bölcsőde gondozási előnyei:

- kis csoport létszám, mely lehetővé teszi az egyénre szabott foglalkozást
- a fertőzőes megbetegedések ritkábbak, mint a nagyobb létszámú gyermek közösségekben
- a különleges bánásmódot igénylő gyermek szükségletei jobban kielégíthetők
- a családi körülmények megkönnyítik a kisgyermek számára a szülőtől való elszakadást.

6. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek a sajátítsa el azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan alkalmazkodjanak környezetükhöz.

A szakzerű gondozás 3 nevelés akkor valósulhat meg, ha a csoportban érvényesülnek a következő alapelvek.

• *A család rendszerszemléletű megközelítése*

A kisgyermeknevelőnek tisztában kell lennie a családi szocializáció elsődlegességével, a családi kötődések meghatározó szerepével. A mini bölcsőde dolgozói a családi nevelés értékeit, hagyományait tiszteltben tartva kapcsolódnak be a gyermek nevelésébe, építve annak erősségeire, kompetenciáira, erőforrásaira. A családi viszonyok, nevelési elvek ismerete képezi a gyermeki viselkedés megismerésének az alapját, hisz ez nyújt a kisgyermek számára mintát, ezért kiemelten fontosnak tartjuk a szülőkkel való kapcsolattartás minél szélesebb körű biztosítását.

• *A koragyermekkori intervenció szemlélet befogadása*

A kisgyermeknevelők szorosan együttműködnek a Református EGYMI Halásztelki Székhelyintézményének szakembereivel, valamint a területileg illetékes gyermekjóléti szolgálat szakembereivel annak érdekében, hogy a különböző szükségletek felől nyújtson komplex prevenciós támogatást a gyermekek és családjaik részére. Munkánkat az egyéni szükségletek figyelembevételével végezzük, kiemelve a rizikótényezőket, az átlagtól eltérő fejlődésment megelőző felismerésének szükségességét. A felismerést követően tapintatosan és megfelelő tapasztalattal alátámasztva tájékoztatjuk a szülőt, lehetőséget teremtve team megbeszélés kezdeményezésére a megfelelő szakember bevonásával. Fontosnak tartjuk az intervenció szemlélet szélesebb körben történő terjesztését, ezért hozzáférhetővé tesszük a dolgozóink és a szülők számára is az ehhez szükséges tudás, ismeret megszerzését.

• *A családi nevelés elsődlegességének tiszteltete*

A kisgyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, bölcsődénk a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva, azokat erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében. Biztosítjuk a szülők számára a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódási lehetőséget a bölcsőde életébe.

- ***A gyermeki személyiség tiszteletben tartása***

A kisgyermeknek egyszeri, megismételhetetlen individuumként kezelése az egyéni bánásmód alapja. Valljuk, hogy az a nevelés lehet eredményes, melynek során a felnőtt tekintettel van a gyermek egyéni sajátosságaira, fejlődésének alakulására, pillanatnyi pszichés és fizikai állapotára, aktuális szükségleteire, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával. A gyermek személyiségének tisztelete megkívánja, hogy mindezeket a kisgyermeknevelő önmagára és másokra nézve is helyezze előtérbe.

- ***A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe***

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe van a gyermek fejlődésének alakulásában, az ellátás hatásrendszerének működtetésében. Fontos az empatikus, hiteles, elfogadó, keresztény értékeket közvetítő nevelői magatartás és a szakmai tudatosság, hisz a nevelés az értékteremtés, értékközvetítés terepe. Az egységes nevelői hatások érdekében a gyermekekkel foglalkozó felnőttek a gyermek elfogadásában, öntevékenységeinek biztosításában egyetértenek, az alapvető erkölcsi normákat egyeztetik, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítik, miközben a köztük lévő személyiségbeli különbségeket tiszteletben tartják. A szakmai továbbképzések lehetőségének biztosításával támogatjuk a kisgyermeknevelők szakmai kompetenciáinak, önismeretének, kommunikációs készségeinek, képességeinek fejlődését.

- ***A biztonság és a stabilitás elve***

A kisgyermek számára, valamint a gyermekkor későbbi szakaszaiban is alapvető a biztonság, a stabilitás megteremtése, amely a személyi és a tárgyi környezet állandóságát, a napirend folyamatosságát és kiszámíthatóságát, valamint a harmonikus légkört, a jó hangulatot jelenti. Az egymásra épülő mozzanatok ismétlődése, a környezethez és annak változásaihoz történő fokozatos hozzászoktatás lehetősége növeli a gyermek biztonságérzetét. A kisgyermeknevelő által összeállított rugalmas és folyamatos napirend, mely alkalmazkodik a csoport életkori sajátosságaihoz, szintén a gyermek biztonságérzetét hivatott növelni. Az egymásra épülő tevékenységek megismerése, megszokása fejleszti a gyermek időbeli tájékozódó képességét, ami kiszámíthatóságot eredményez a napi események sorában. A gyermekekkel töltött elegendő és minőségi idő biztosításával gyermek érzelmi stabilitása növelhető.

- ***Fokozatosság megvalósítása***

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területén érvényesülnie kell, különös tekintettel a bölcsődei beszoktatás, illetve az óvodába történő beillesztés során. A változások elfogadtatása, az új ismeretek, tapasztalatok megélése, a jó szokások kialakulása csak az egyéni szükségletek, a gyermek alkalmazkodóképességének maximális figyelembevételével történhet.

- ***Egyéni bánásmód érvényesítése***

Számunkra minden gyermek egyedi, különleges, önálló személyiség. Ezt szem előtt tartva a gyermekek életkori sajátosságain felül, mindenkor figyelembe vesszük a gyermekek egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és érzelmi állapotát. Kis létszámú csoportjaink lehetővé teszik, hogy az egyéni bánásmód, illetve a gyermekek saját fejlődési ütemének megfelelő differenciált fejlesztés megvalósuljon úgy, hogy a gondozónő szeretetteljes, meleg odafordulásával segíti a gyermek fejlődését. A kisgyermeknevelő elfogadja és tiszteletben tartja

a gyermek vallási, nemzetiségi, etnikai hovatartozását, segíti az identitástudatuk kialakulását, fejlődését, valamint segíti a saját és más kultúrák, hagyományok megismerését, tiszteletben tartását.

- ***Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége***

A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkot, melynek során építünk a kisgyermeknevelő és a kisgyermek bensőséges kapcsolatára. Ehhez biztonságos, tevékenységre motiváló környezetet biztosítunk, melyben a gyermek ösztönzése, segítése, támogatása, a felé irányuló szeretet által fokozzuk aktivitását, önállóság iránti vágyát. A kisgyermeknevelő saját példamutatásával, a gyermeki próbálkozások támogatásával, bátorítással segíti a tanulást, az önkiszolgálás képességének kialakítását, fejlődését az egyes gondozási helyzetekben.

- ***A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása***

A kisgyermeknevelő folyamatosan, az adott szituációnak megfelelően nyújt ismereteket a kisgyermek számára. Az ismeret- és tapasztalatszerzés folyamatában, a játékhelyzetekben alternatívákat ajánl, melyből a gyermek szabadon választhat. A választás szabadsága növeli az önbizalmat, önállósághoz vezet. A játékhelyzetek megteremtésével és a tevékenységek felajánlásával a tapasztalati úton történő ismeretszerzést biztosítjuk a gyermeknek azért, hogy a gyermek soha ne csak szemlélője legyen a történéseknek, hanem aktív résztvevője, alakítója is. Fontos jellemzői a kisgyermeknevelőnek az empátia, a bizalom, az elfogadás, az odafigyelés, a meghallgatás, a türelem. A gyermek próbálkozásainak az elismerése, a pozitív megerősítés, a biztatás, az elegendő idő biztosítása 3 elengedhetetlen feltételei az önállóság kialakításának.

Keresztyén szellemű nevelés

Keresztyén szellemű nevelésünknek fontos pillére a bibliai történetekkel való ismerkedés, melynek életkorhoz igazodó formáját, tartalmát kisgyermeknevelink keresik. Két dolog meghatározó: a gyermekek életkora és a keresztyén ünnepkörök. A bölcsődében 20 hetes - 3 éves korú gyermekek életkori sajátosságai nagyban behatárolják a lehetőségeinket. Azokat a történeteket részesítjük előnyben, amelyek a korosztály adottságainak megfelelően Isten oltalmazásáról, szeretetéről, gondoskodásáról szólnak. Ez a szemlélet határozza meg az elmondásra ajánlott bibliai történeteket. A keresztyén ünnepek történetei keretet adnak együttléteinknek. A történetek szemléltetéséhez bábokat, eszközöket készítenek a kisgyermeknevelőink, melyek még jobban felkeltik a gyermekek érdeklődését és fokozzák kíváncsiságukat. Ezekre az alkalmakra, nyugodt légkört teremtenek a dolgozók. A gyermekek részvétele önkéntes.

Célunk a helyes Istenkép kialakulásának segítése, megéreztetni a gyermekekkel az Isten szeretetének jó ízét, ezért hangsúlyozni kell a szeretetet, rámutatni a bizalomra, hogy növeljük a gyerekekben az ösbizalom csíráját.

Összekulcsoljuk a kezünket, meghajtjuk a fejünket, hogy amíg imádkozunk, ne terelje el semmi a figyelmünket. Az imádkozás a nap egyéb részeiben, például étkezések megkezdése előtt és annak végeztével is jelen van.

A református mini bölcsőde nevelési elveiben és gyakorlatában elkötelezett a keresztyén értékek és életvitel közvetítésében a rábízott gyermekek felé, figyelembe véve a szülőknek azt a jogát, hogy gyermeküket vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesítsék.

7. A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai

7.1. A családok támogatása

- A bölcsőde, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első intézmény, jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében
- A család megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével
- A családi és bölcsődei nevelés összhangjának megvalósítása a szülők és a kisgyermeknevelő közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat segítségével

7.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

- A harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása
- A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése
- Egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítése
- A higiénés szokások betartása a bölcsődei nevelés során:
 - tudatos testápolási szokások kialakítása a gondozási műveletek során
 - étkezések előtti és szükség szerinti kézmosás
 - papír zsebkendő, papírszalvéta használata
 - fürdőszobai higiénés szabályok betartása, fertőtlenítés - a csoportszoba gyakori szellőztetése
 - napi, heti takarítás, fertőtlenítés
 - ágyneműcsere rendszeresen, illetve szükség szerint
 - rendszeres törölközőcsere
- A dohányzás megelőzésében jelentős szerep jut a bölcsőde dolgozóinak, hiszen modellt, mintát jelentenek a gyermekek és a családok számára. Nagy felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért.

A bölcsődei egészségnevelés, az egészséges életvitel igényeinek alakítása már a bölcsődés-korú kisgyermeknél is kiemelt fontossággal bír. A bölcsődei nevelésünk-gondozásunk egyik alapvető feladata a gyermekek számára az egészséges életvitelhez szükséges optimális környezet biztosítása, melyben központi helyet foglal el az inger gazdag, gyermekközpontú bölcsődei életrend. Az egészséges és biztonságos bölcsődei környezet (csoportszoba, udvar) megteremtésével hozzájárulunk a nyugodt, kiegyensúlyozott, a gyermekek testi szükségleteinek és életkori sajátosságainak megfelelő játék- és mozgás igény kielégítéséhez.

Különös gondot fordítunk a hátrányos és veszélyeztetett családok gyermekeire. Esélyegyenlőségüket a gondozási műveletek során a szokások, készségek elsajátítása útján biztosítjuk, hogy az egészséges életmód, a testi higiéné mindennapos igényükké váljon. A családokkal együttműködve valósítjuk meg a gyermekek testi-lelki fejlesztését, a mindennapos mozgás, levegőzés feltételeinek biztosításával elősegítjük az összerendezett mozgásuk fejlődését. A gyermekeket a differenciált bánásmód elvének szem előtt tartásával, az egyént tisztelve fejlesztjük, hogy képesek legyenek életkoruknak megfelelő gondozási teendők (öltözködés, tisztálkodás, étkezés) elvégzésére. A bölcsődei szokásrendszer kialakításával, a vidám, családias légkör biztosításával, szeretetteljes, támogató, biztató odafordulással biztonságot teremtünk a tevékenységek elvégzéséhez, gyakorlásához.

7.1. Öltöztetés, öltözködés

Az öltöztetés és az öltözködés hozzájárul gyermekeink önállóságának, ízlésvilágának, esztétikai érzékének fejlődéséhez. Bölcsődéseinknek külön, jellel ellátott öltöző helyet és pelenkázó-

helyeket biztosítunk. Bölcsődénkben szükséges a cserecipő, valamint az évszaknak megfelelő váltó ruha. A gyermekek életkori sajátosságaihoz, az egyéni fejlődést figyelembe véve és az önállósodási törekvésekhez igazodva elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk az öltöztetésben, öltözködésben és a ruházat elhelyezésében az öltözőszekrényekben. Az egyéni fejlődésbeli és önállóságbeli különbségek az otthonról hozott szokásokból is fakadnak, ezért hangsúlyt fektetünk a szülőkkel való öltözködési szokások összehangolására, esetenként a tapintatos meggyőzésre. A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására teszünk javaslatot (kényelmes könnyen fel- és levehető, a gyermek mozgását nem akadályozó ruházat, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők).

7.2. Testápolás, gondozás

A testápolás a gyermek egészségének védelmét, a szükség szerinti tisztálkodást, a tisztaságigény kialakulását szolgálja. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét az életkori sajátosságaiknak megfelelő módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben. A testápolási szokások a gyermekek intim szférájában zajlanak, a csecsemők- és kisgyermekek gondozása bensőséges interakciós helyzetfelnőtt és a csecsemő- és kisgyermek között, ezért fontos a bensőséges légkör kialakítása. A testápolási teendők elvégzését elősegítik a bölcsődei gyermekméretű eszközök, így létre jön az önálló tisztálkodás lehetősége, mely a szokások kialakulásán túl a tisztálkodási igénymegjelenését is eredményezi.

Bölcsődei nevelésünk-gondozásunk során végzett testápolás magába foglalja, az életkori sajátosságoknak megfelelő gondozási és ápolási műveleteken túl a reggeli, csoportszobába érkezés előtti kézmosást, az étkezések előtti és a szükség szerinti kéz- és arcmosást, törölköző használatát, a fésülködést, fogmosást, WC használatát, zsebkendő használatát. A gyermekek az életkori sajátosságaiknak és egyéni fejlődésüknek megfelelően saját jellel ellátott tisztálkodási eszközt használnak, illetőleg a kisgyermekek napi gondozásához-ápolásához használt eszközöket saját jellel ellátott tárolókban és polcokon helyezzük el és használjuk. A kisgyermekeket, az életkori sajátosságaikat figyelembe véve a szükségleteik jelzésére szoktatjuk. A gyakorlati teendők elsajátítása során fokozatosan rávezetjük a gyermekeket a tevékenység önálló elvégzésére. Az egyéni fejlődési ütemet figyelembe véve segítjük a szobatisztaság kialakulását. Fontosnak tartjuk a bölcsődei és a családi testápolási szokások összehangolását, szükség szerint a családnak való segítségnyújtást, tanácsadást. Külön figyelmet fordítunk az eltérő szociokulturális körülmények közül érkező gyermekek testápolási szokásaira, ha szükséges, felvállaljuk a hiányzó szokások kialakítását.

A gondozás és a nevelés elválaszthatatlan egységet alkotnak, a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódhatnak kizárólag a gondozási helyzetekre. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben segítjük a tájékozódást, tapasztalatok, élmények feldolgozását, a kisgyermek érdeklődésétől függően ismereteket közvetítünk. Törekszünk arra, hogy a gondozás pillanatai a gyermek számára örömteliek legyenek.

A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárás, ezért elegendő időt biztosítunk az önállósodási törekvések gyakorlására, mivel az egyes mozzanatok megtanulása egyéni fejlődési ütemben valósul meg.

A gondozási helyzetekben megvalósuló interakció minősége nagymértékben befolyásolja a szokások kialakulását, az önállósodás folyamatát, valamint a kisgyermek egészséges személyiségének alakulását. Ennek elősegítése érdekében fontos a pozitív visszajelzés, biztatás és támogató segítség, a sikeres próbálkozások megerősítése, dicsérrettel, jutalmazással. Tekintettel vagyunk arra, hogy a gyermekek az egyes területen nagyon különböző ütemben önállósodnak, és a megszerzett önállóságukat nem minden esetben érvényesítik szívesen.

7.3. Étkezés

A bölcsődei ételmezés során a korszerű csecsemő- és kisgyermek táplálási elveket kell figyelembe venni, hogy a táplálék:

- mennyiségben elegendő és minőségileg helyes összetételű
- biztonságos és a higiénés követelményeknek megfelelő
- megfelelő konyhatechnikai eljárásokkal elkészített és élvezhető legyen

A kisdied bölcsődei ételmezésében 3 minimum 4-szeri étkezés esetén 3 az ajánlott napi energia- és tápanyagtartalom 75%-át kell biztosítani. Az étrendnek változatosság, idényszerűség, ízében való összehangoltság, önálló étkezésre nevelésszempontjából is megfelelőnek kell lennie.

Az egészséges életmód megalapozása kapcsán fontos feladatunk az étkezés általi kultúrhygiénés szokások kialakulásának segítése. A gyermekek táplálása mindig az életkori sajátosságainak és egyéni igényeiknek megfelelően kell, hogy történjen, ezért fontos feladatunk megismerni a gyermekek egyedi étkezési szokásait, esetleges ételérzékenységet. E tényezőket figyelembe véve tapintattal segítjük, szoktatjuk őket az egészséges, helyes táplálkozásra, szorosan együttműködve a családi neveléssel. Fontosnak tartjuk a kulturált étkezés szokásainak kialakítását.

Bölcsődénkben a gyermekek étkeztetése a Háncs Kft. által biztosított, illetve a tálaló konyhánkban történő, az előírásoknak megfelelően végrehajtott, étel előkészítésével történik. Az ételmezésvezető által elkészített étlap az intézményvezető jóváhagyása után ismerhetik meg a Szülők.

Bölcsődénkben megfelelő feltételeket teremtünk a nyugodt, családi étkezéshez esztétikusan terített asztal mellett, melyet a rugalmasan kialakított napirendünk is lehetővé tesz. Ezek az étkezések lehetőséget biztosítanak az egyéni tempó figyelembevételére, segítséget nyújtanak a biztonságos eszközhasználathoz. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermek korának megfelelően részt vehessen az étkezések előkészítésében, a terítésben, tálalásban, ha ehhez kedvet érez. Ha a csecsemőt ölben etetjük, a gyermek kezét, karját szabadon hagyjuk, hogy mozoghasson. Fekve etetni, itatni soha sem szabad a gyermeket! A nagyobb gyermekek már asztalhoz ülve (ha már egyedül le tudnak ülni, illetve fel tudnak állni és az ételadagjuk nagy részét el tudják fogyasztani) étkeznek, fejlettségüktől függően használnak evőeszközöket. A gyermekek számára egész naplehetőséget biztosítunk az ivásra a csoportszobában és az udvaron is.

Fokozott figyelmet fordítunk az új ételek, ízek bevezetésének szabályaira, fokozatosan, tapintattal szoktatjuk az új ízekhez gyermekeinket, módjukban áll az újat megkóstolni, vagy akár elutasítani, továbbá figyelünk a kisgyermekek elegendő mennyiségű étel fogyasztására a gyermek étvágyától függően.

Tiszteletben tartjuk a vallási vagy nemzetiségi okokból fakadó étkezési szokásokat is. Az egészségügyi okokból előírt diétát, vagy egyéni étrend betartását minden esetben kötelezően betartjuk.

7.4. Alvás, pihenés

A megfelelő biológiai életritmus kialakításában nagy szerepe van a pihenésnek. A bölcsőde biztosítja a gyermekek számára az életkoruk és egyéni igényeik szerinti alvás és pihenés lehetőségét, melynek kialakítását és betartását csak a családdal szorosan együttműködve lehet biztosítani.

A kicsik /csecsemők/ rácsos /rácstávolság 7 cm!/, fa gyermekágyban, a biztonságosan járni tudó gyermekek bölcsődei fektetőn alszanak, egymástól karnyújtásnyira elhelyezett ágyakon, hogy ne zavarják egymást a pihenésben. A csoportszobán belül kialakított pihenősarok biztosítja a gyermekek napközbeni pihenését, elkülönülését.

A csoportszobát az ebéd utáni pihenés előkészítésénél jól kiszellőztetjük, és a légcsereét folyamatosan biztosítjuk. A halk altatózene, az elsötétített csoportszoba, a csendes beszéd mind elősegítik a belső feszültségek csökkenését, a pihenésre való ráhangolódást. Az elalvást segítik a

nyugodt hangvételű altatók, mesék. A gyermekek egyéni igényeinek, elalvási szokásainak figyelembevételével segítjük az elalvást. Életkori sajátosságaiknak megfelelően biztatjuk őket, hogy amennyiben a pihenőidőben szükségletük támad, azt jelezzék a kisgyermeknevelőnek. A nem alvó gyermekeket is figyelemmel kísérjük. A kevesebb alvásigényű gyermekeket nem kötelezzük alvásra, hanem pihenésre biztatjuk, igyekezve elsajátíttatni velük azt a szokást, hogy a nem alvók ne zavarják alvó társaikat.

7.5. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

Derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, ill. csökkentése, a gyermekek segítése mellett, a kisgyermeknevelő-gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának elősegítése a cél.

Az egyéni szükségletek kielégítése közösségi helyzetekben, az én-tudat egészséges fejlődésének segítése, a bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének kibontakoztatását szeretnénk elérni a bölcsődében töltött idő alatt.

Lehetőségteremtés a kisgyermeknevelővel és/ vagy a társakkal közös élmények szerzésére az én-értékesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését.

A kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával/ meghallgatás, figyelem, a kérdések megválaszolása/. A szociális problémával küzdő, lassabban fejlődő, érzékszervi és/ vagy mozgássérült, a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése- gondozása speciális többlet-törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával.

7.6. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési körbővülésének segítése mellett, a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek, a választás lehetőségének biztosítása a cél. A gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési- és helyzetmegoldási minták nyújtását segítjük elő.

Az önálló aktivitás és a kreativitás támogatásán túl, az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítését igyekszünk szem előtt tartani.

A gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben nélkülözhetetlen ebben az életkorban.

8. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

Tanulás

A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenység, ill. tevékenységbeágyazottan történik. A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye.

A bölcsődei nevelés-gondozás területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük: minden olyan tapasztalat és/ vagy információszerzési folyamat tanulás, amely tartós változást idéz elő a viselkedésében és/ vagy a gondolkodásában.

A kisgyermekkori tanulás színterei a természetes élethelyzetek: A gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció. Formái: utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokásalakítás.

A beszéd a kisgyermekkor tanulás fontos eleme. Az anyanyelvi nevelés a bölcsődei nevelés teljes folyamatában jelen van. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Kulturált, rövid és pontos megfogalmazással segítjük a gyermek beszédértésének alakulását. A személyes közelség, segítségnyújtás, a gondozási műveletek végzése lehetőséget nyújt a gyermekkel történő beszélgetésre, meghallgatására és kérdéseinek megválaszolására.

Bölcsődénkben fontosnak tartjuk a szülők meggyőzését az otthoni anyanyelvi élmények fontosságáról/ szülői példa, közös beszélgetések, mesélések/. A lehetőségek szerint figyelembe vesszük azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek más az anyanyelvük.

Gondozás

Belsőleges interakciós helyzet kisgyermeknevelő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek szükségleteinek kielégítése.

A személyes és szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait megerősítéssel, dicsérettel jutalmazzuk, ami növeli az együttműködési kedvet is. A sikertelenségért nem jár elmarasztalás! Lényeges az elegendő idő biztosítása az egyes mozzanatok megtanulására és gyakorlására.

A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A gondozás jelentős mértékben befolyásolja a szokásalakítást és az önállósodást.

Játék

A gyermek központi tevékenysége és legfőbb öröme, egyben tapasztalatszerzés, a tág értelemben vett tanulás legfontosabb színtere a játék. A játék segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődést.

A játék örömforrás. A játék célja maga a játék. Örömet okoz maga a cselekvés, manipuláció, elképzelés. Játék közben ismerkedik a világgal, megismeri a véletlen és a valószínű törvényszerűségeit. Összeköttetést jelent élő- és élettelen környezetével, ismerkedik, tapasztalatokat szerez, reagál.

Játékok többségénél a gyermek látja, hallja, és a testén érzi ugyanazt, tehát jellemző fontos eleme, hogy azonos időben több érzékszervet vonnak be ugyanazon cél érdekében.

A sokféle mozgásban kipróbálja az erejét, ügyességét, így a térben egyre biztonságosabban tájékozódik. A gyermek állandó késztetést, hajlandóságot mutat a játékra. A játék vágymegjelenítés is. A társigény, az ötletek elfogadására ösztönzik, az együtt játszás kreatív együttműködést alakít ki.

A választás és vállalás önkéntessége, az utánzó beleéléssel, fantáziával játszás képessége önkifejezésre készíti.

Bölcsődénkben előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék feltételeinek/ hangulat, hely idő, eszközök/ biztosításával és nevelői magatartásunkkal támogatjuk az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményezünk, szerepet vállalunk a játékban, annak tartalmát ötleteinkkel, javaslatainkkal színesítjük. A kisgyermekek érdeklődéséhez, tevékenységéhez igazodva, esetenként kérdéseikre válaszolva ismereteket közvetítünk, melyek gazdagítják a gyermekek tudását, gondolkodását, figyelmüket környezetük és tevékenységük jellemzőire irányítják. A játékterület kialakításánál figyelünk arra, hogy legyen lehetőség aktív és csendes játékra, pihenésre, alkotó tevékenységek (festés, vizezés, stb.) végzésére, nagymozgásra. A gyermek fejlettségi szintjének megfelelően világos és egyszerű szabályokat állítunk fel, teszünk probléma megoldási javaslatokat. Bölcsődés korú gyermekeknél fontosnak tartjuk a gyakorlójátékot, mert azt változatosan lehet alkalmazni:

- **A hang és beszéd gyakorlása**, mely fokozza a gyermekek beszédkedvét és gyarapítja szókincsét. Ezt a rövid mondókák mondogatásával, játékos mozdulatok ismétlésével végezzük.
- **A mozgást gyakorló játék** során egy-egy mozgásműveletet ismételnék.
- **Eszközzel való játszás** közben rakosgatják, tologatják a tárgyakat, gyakran mozgással kísérve. Ezekből alakul ki az **építő és konstruáló játék**.
- **Alkotó játék** során megtapogatták a különböző anyagokat/ víz, papír, gyurma, homok/, megtapasztalják, megismerik a tulajdonságaikat, mindeközben fejlődik képzeletük, kreativitásuk, sok ismeretet és tapasztalatot szereznek.

A többi gyermekkel való együttlét is örömförrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését is.

A mai kor játékpiaça bőven kínálja a különféle játékeszközöket. A jó ízlésnek, a játék funkciójának nem minden játék felel meg. A játékszerék megválogatásánál tükröződik az igényesség.

A játékok legyenek esztétikusak, igazodjanak a bölcsődés-korú gyermekek életkori sajátosságaihoz, segítsék elő a sokoldalú fejlődést. Fontos, hogy fantáziálásra, gondolkodásra, probléma megoldásra is serkentsen. Játékeszközök lehetnek még, a környezetben fellelhető dolgok is/ ágdarab, falevél stb./.

A játékok kivitelezése feleljen meg a csoportban való fokozott használat támasztotta, valamint az előírt egészségügyi és pedagógiai követelményeknek is.

Bölcsődénk játékkészletének összeállításánál alapvető szempont, hogy 20 hetes kortól a 3-4 éves korosztály játéktevékenységi formáihoz egyaránt biztosítsa a feltételeket, figyelve arra, hogy minden gyermeknek jusson azonos típusú játékeszköz. Alapjáték a baba, játszókendő, képeskönyv, mozgásfejlesztő eszközök és a labda.

Mozgás

A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyermek természetes szükséglete. Csecsemő- és kisgyermekkorban a mozgás alapvető formái alakulnak ki, fejlődnek. A mozgásigény rendkívül nagy, az egészséges gyermek örömmel gyakorolja a mozgást. Mind a szobában, mind az udvaron biztosítani kell a minél nagyobb mozgásteret, mozgásfejlesztő játékokat, melyek használata során gyakorolják a gyermekek az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. A játékeszközök szerepe az érdeklődés felkeltése, a mozgás aktivitás fenntartása. Fontos szempont a környezet balesetmentes kialakítása, a veszélyforrások kiküszöbölése. Lehetőséget kell teremteni a minél változatosabb mozgásra, a gyermekek mozgásigényeinek kialakítására, hangsúlyt fektetve az egyensúlyérzék és a ritmusérzék fejlesztésére, mint minden mozgás alapjára. Csecsemőknek védett játszóhelyet biztosítunk.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, udvaron, teraszon több lehetőség adott, mint a csoportszobában. Rendkívül fontos a szabad levegőn való tartózkodás, a mozgás és pihenés egyensúlyának biztosítása, ezzel elkerülve a gyermekek egyoldalú igénybevételét. Kiemelt hangsúlyt fektetünk az önállósági törekvések támogatására, amely a gondozási műveletekben való aktív részvétel a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására ad folyamatos lehetőséget.

Mondóka, ének

A bölcsődében sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő kellemes ének- és beszédhangja, dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek / dob, csörgő/ hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A hang, a ritmus első benyomásai, - mint altató, hintáztató, ringató, lovagoltató 3 a bensőséges személyes kapcsolat megerősítését szolgálja. A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes

zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és tovább élését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket keltenek, örömlélményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődei zenei nevelés lehetőséget nyújt a gyermek további zenei fejlődésére. Mondókák és énekek kiválasztásánál előnyben részesítjük a természethez, állatokhoz kapcsolódó, és a népi ölbéli mondókákat és énekeket.

Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi/ezen belül beszéd, gondolkodás, emlékezet és képzelet/ és szociális fejlődésére.

A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. Fejlődik emberismerete, a főhőssel való azonosulás fejleszti empátiáját, gazdagodik szókincse. A mese segíti az optimista életfilozófia és az önálló véleményalkotás alakulását. A bölcsődénkben a természet közeli és az állatokról szóló versek és mesék tárházából válogatunk. Szívesen felhasználjuk a népi mondókákat és népmeséket, de az irodalmi műveknek is helye van a bölcsődénkben.

Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység- az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés, az alkotás- nem az eredmény. Bölcsődénkben a feltételek biztosításával, az egyes technikák megmutatásával, a gyermek pillanatnyi igényeinek megfelelő technikai segítséggel, az alkotókedv ébren tartásával, a gyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével, megőrzésével segítjük az alkotó tevékenységek iránti érdeklődést és a személyiségfejlődésre gyakorolt hatások érvényesülését. Bölcsődénkben az alkotó tevékenységeket lehetőség szerint a természetes anyagok felhasználásával tervezzük. Leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődében: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyúrás, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés. A gyermekek által és a közösen készített alkotásokkal közvetlen környezetünket dekoráljuk, fejlesztve a kisgyermekek igényességét, esztétikai érzéküket.

Az alkotó tevékenységeknél meg kell említeni a teremtett világ megismerését, amikor is a vizuális tevékenységek segítségével ismerkednek meg a fák, növények terméseivel, az állatok létezésével. Az évszaknak megfelelően ismerkednek meg az állatokkal, fákkal, növényekkel, az őket körül vevő természettel.

Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, az egymástól és a környezet szépségéről való gondoskodáshoz kapcsolódnak/ pl. viráglocsolás, gyümölcsnap előkészítése stb./.

Az öröm forrásai az együttesség, a tevékenység kezdeményezés segítségével a közös tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. Az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. A helyzetek lényeges tanulási lehetősége az egymásra épülő elemekből álló műveletsorhoz igazodás, a próbálkozást, az együttműködést és a feladatok megosztását segíti és szorgalmazza. Az egyes tevékenységek fejlesztik az ízlést, a hétköznapi élet esztétikuma iránti igényességet, a mások felé fordulást, mások igényeinek figyelembevételét és az empátiát.

9. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése a mini bölcsődében

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. Az átlagtól eltérően fejlődő és ép fejlődésvonalú gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése

Célok

- váljon természetessé a gyermekközösségben jelenlétük,
- alakuljon ki biztonságérzetük, stabil helyük környezetükben,
- valósuljon meg a gyermekek szakvéleményben kijelölt képessége területeinek fejlesztése,
- jussanak hozzá az egyéni képességeket figyelembe vevő legeredményesebb speciális fejlesztéshez a számukra megfelelő területen,
- a sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarcától mentes óvodai, későbbiekben iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Feladatok:

- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humánerőforrás,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása, megismerése, befogadása,
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a sajátos nevelési igényű gyermekek kapcsolataiban,
- az intézményben dolgozók pozitív attitűdje legyen modell értékű, mert az a gyermekek szemléletének is irányadója,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, a Református Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézménnyel (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a rehabilitáció sikeressége érdekében,
- korszerű pedagógiai módszerek és tanulásszervezési eljárások megismerése, alkalmazása (projekt-módszer, drámapedagógia),
- az egyéni bánásmód jelenléte az egész nap folyamán,
- elvárásaink is igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez,
- erősségeik feltérképezése, azok felhasználása a kompenzáció érdekében,
- pozitív tulajdonságok, tehetség kiemelése, támogatása.

A fejlődés jellemzői bölcsődéskor végére

- rendelkeznek olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutnak fejlődésük optimális szintjére.

10. A bölcsődei ellátás igénybevétele módja

A bölcsődébe a felvétel *önkéntes, kérelemre* történik (7. számú melléklet), melyet a törvényes képviselő terjeszthet elő az intézményvezető felé. A bölcsődei intézmény meglétéről, helyben szokásos módon (kifüggesztésekkel, és internetes oldalakon való „reklámozással”) tájékoztatjuk az esetleges érdeklődőket.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával: • a körzeti védőnő,

- a házi gyermekorvos, vagy a háziorvos,
- a szociális, illetve a családgondozó,
- a gyermekjóléti szolgálat,
- a gyámhatóság is kezdeményezheti.

A mini bölcsőde ellátás keretében a gyermek 20 hetes korától 3 éves koráig nevelhető és gondozható. Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig.

A mini bölcsődében gyermek csoportonként legfeljebb 8 fő gyermeket gondozunk összesen 3 fő szakképzett kisgyermeknevelő és 2 fő bölcsődei dajkával. Bölcsődei ellátás keretében azon gyermekek ellátását kell biztosítani, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerő piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni, illetve akik szociális alapon rászorulnak.

A bölcsődei felvételi kérelmek benyújtására folyamatosan van lehetőség.

A bölcsődei felvételnél előnyt élvez különösen az a gyermek

- aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult,
- a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- akit egyedülálló szülője nevel
- akinek szülője orvosilag igazolt betegsége miatt az ellátást biztosítani nem vagy csak részben tudja,

A *sorrendiség figyelembe vétele nélkül* a gyermek bölcsődei ellátását biztosítani kell, ha a gyámhatóság 3 a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 68.§. alapján 3 védelembe vételt rendelt el és kötelezte a szülőt, hogy folyamatosan vegye igénybe a gyermekek napközbeni ellátását.

A felvételi döntésről a vezető írásban értesíti a szülőt/törvényes képviselőt.

Az Intézményvezető döntése ellen a kézhezvételtől számított 8 napon belül észrevételnek van helye, melyet a fenntartóhoz kell benyújtani. Az észrevételről a fenntartó határozattal dönt.

A felvételi kérelemhez csatolni kell:

- a gyermek és a felvételt kérő szülő/törvényes képviselő lakcímkártyájának másolati (fénymásolt) példányát,
- tanulói jogviszony esetén az oktatási intézmény által kiállított iskolalátogatási igazolást,
- az illetékes munkaügyi központ igazolását a munkaerő piaci képzésen való részvétel idejéről,
- a szülő betegsége esetén a háziorvos/szakorvos által kiállított igazolást,
- az ellátás indokoltságát igazoló gyermekorvos igazolását,
- egyedülállóság esetén a Magyar Államkincstár igazolását emelt családi pótlék folyósításáról

- a családban nevelt három vagy több kiskorú gyermek esetén a Magyar Államkincstár igazolását emelt családi pótlék folyósításáról (amennyiben rendszeres gyermekvédelmi támogatásra a szülő nem jogosult)
- a házi gyermekorvos vagy a háziorvos igazolását arról, hogy a gyermek egészségi állapota alapján bölcsődében gondozható a beszoktatás megkezdésekor kell bemutatni

Amennyiben a felvételi kérelem 3 *férőhelyhiány miatt* 3 nem teljesíthető, úgy felhívjuk a figyelmet arra, hogy kérelmét a „**várólistára**= vesszük és üresedés esetén az elhelyezés időpontjáról írásban vagy telefonon értesítjük.

Szintén várólistára kerül az a gyermek, aki a felvételi eljárás során felvételt nyert, ám bölcsődei férőhelyét a felvételi kérelmen jelzett időponthoz képest egy hónapon belül nem veszi igénybe, ha más igazoltan indokolható felvételi kérelem teljesítése 3 az indokolatlanul lefoglalt férőhely miatt - nem lehetséges.

A bölcsődei ellátás megkezdése előtt az intézmény vezetője a törvényes képviselővel megállapodást köt, amely tartalmazza:

- ✦ az ellátás kezdetének időpontját
- ✦ A fizetendő étkezési díj mértékét, a fizetésre vonatkozó szabályokat
- ✦ A szolgáltatások formájáról, módjáról
- ✦ az intézményi ellátás időtartamát (a határozott vagy határozatlan időtartam) ✦ az ellátás megszüntetésének módjait,
- ✦ a gyermek és törvényes képviselője személyazonosító adatait,
- ✦ Szülő vagy törvényes képviselő nyilatkozatát a tájékoztatás megtörténtéről.

Ellátási körzeten kívülről érkező gyermekek fogadása

Az intézményünk ellátási területe lehetőséget biztosít a településen kívül érkező gyermekek befogadására, nevelésére és gondozására, ezzel is elősegítve a munkavállaló édesanyák gyermekeinek a harmonikus, kiegyensúlyozott gondoskodását.

11. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltétele

11.1. „Saját kisgyermeknevelő” rendszer

A személyi állandóság, biztonság, és stabilitás elvén nyugszik. Mini bölcsőde esetében az egy kisgyermeknevelő az egész csoportért felelős. A „saját= kisgyermeknevelő szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, a nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermekek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, törzslapot, fejlődési naplót, R vezeti a gyermek dokumentációját, elsősorban R tartja a kapcsolatot a szülőkkel. A „saját kisgyermeknevelő= rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját= kisgyermeknevelő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

11.2. A gyermekcsoportok szervezése

A mini bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabály határozza meg. Ennél magasabb létszám szakmailag nem fogadható el, a megengedettnél több gyermek nem csupán ellátási problémát jelent a kisgyermeknevelőnek, hanem nagyobb a zaj a csoportban, valószínűsíthetően több a konfliktus, megterhelőbb az alkalmazkodás, kevesebb a lehetőség az egyéni bánásmódra.

A gyermekek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba járnak. Intézményünkben egy vegyes csoportot alakítottunk ki, a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése nem könnyű feladat. A vegyes korcsoport előnyei a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban. (a nagyok húzóerőt jelentenek a

kicsiknek, a kicsikkel való együttlét során empátiájuk, toleranciájuk nő)

11.3. Napirend

A jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend a kisgyermeknek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét.

A napirenden belül az egyes kisgyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalma is biztosítja.

A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolja azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők is. A napirend kialakításának további feltételei a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelő”- rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával való összehangolt munka, a kisgyermek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

Általános napirend az alábbiak szerint alakul:

06. 00 3 08.00* Folyamatos bevétel, játék, kézmosás
08. 00 3 08. 30 Reggeli elfogyasztása
08. 40 3 09. 55 Pelenkázás, WC használata, kézmosás, játék
09. 55 3 10. 10 Tízórai elfogyasztása
10. 10 3 10. 40 Öltözködés, folyamatos udvarra menetel
10. 15 3 11. 50 Játék az udvaron
11. 30 3 12. 00 Folyamatos bejövetel, pelenkázás, WC használat, kézmosás
12. 00 3 12. 30 Ebéd elfogyasztása, lefekvés
12. 30 3 15. 00 Alvásidő
15. 00 3 15. 10 WC használat, pelenkázás, kézmosás, fésülködés
15. 10 3 15. 30 Uzsonna elfogyasztása
15. 25 3 17. 00 Játék a csoportszobában, folyamatos hazamenetel

* A bölcsődébe 8.30 perc után is lehet érkezni, de a későn érkezőket már nem tudjuk reggelivel kínálni. A szülőkhöz az a kérésünk, hogy a reggeli ideje alatt ne zavarják a csoportot, hogy a kisgyermeknevelők fokozottan figyelni tudjanak az étkezőkre.

12. A családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A gyermekek egészséges szocializációja, a személyiségfejlődése érdekében kiemelt szakmai feladat a család 3 bölcsőde közötti kapcsolat erősítése, a családi nevelés segítése. A családi és a bölcsődei nevelés közötti összhang, a szülők és a kisgyermeknevelő között kialakult bizalom, együttműködés elősegíti a gyermekek egészséges, testi, lelki és szociális fejlődését.

Hangsúlyozzuk a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni belőlük.

Mindig is nagy odafigyeléssel vagyunk a családok iránt, és igyekszünk a gyermekeket a családdal együtt nevelni. A leendő Szülőknek lehetőséget biztosítunk a nyílt napokon való részvételre, ahol melyeken megfigyelhetik és megismerhetik az intézmény működési rendjét.

12.1. A családlátogatás

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni

környezetben való megismerése. Lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben tájékozódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje a kisgyermeknevelőt, akire a gyermekét bízta. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.

12.2. Beszoktatás (adaptáció) - szülővel történő fokozatos beszoktatás

Bölcsődénkben a szülővel történő fokozatos beszoktatást, a családdal való együttműködést helyezzük előtérbe. A gyermekek kéthetes beszoktatási módszer segítségével válnak el a szülőktől, ezzel a gyengéd átmenetet, az új környezethez való alkalmazkodást biztosítjuk. A beszoktatás során a kisgyermek, és a kisgyermeknevelő között fokozatos kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában. A beszoktatás előre megtervezett ütemterv alapján történik. Az anya, apa, vagy más családtag jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását, és csökkenti az adaptáció során fellépő reakciók súlyosságát, időbeni elhúzódását. Minden beszoktatást családlátogatás előz meg. Minden kisgyermeknek lehetőséget teremtünk a beszoktatást segítő kedvenc tárgyainak behozatalára. Ezek az eszközök a nap egészében a gyermekek közelében vannak. A beszoktatás megkezdésének időpontjához a Szülői igényekhez is igazodunk.

12.3. Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös tájékoztatás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az Rt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően. A reggeli átvételnél a kisgyermeknevelő érdeklődik a gyermekkel történt előző napi eseményekről, délután pedig az átadáskor tájékoztatja a szülőt az aznapi történésekről.

12.4. Egyéni beszélgetés (fogadóóra)

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, az intézményvezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése. Erre a kapcsolattartási formára többek között akkor kerül sor, ha a Szülő, vagy Kisgyermeknevelő valamilyen problémát fedez fel a gyermeke fejlődésében, magatartásában.

12.5. A szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések általános, minden családot érintő nevelési kérdések megvitatása, a közösen meghozandó döntések mellett a közvetlenebb, az adott csoportot érintő kérdések megbeszélésére adunk lehetőséget. A szülők konkrét gyermeknevelési kérdésekben is segítséget kaphatnak egymástól, és a kisgyermeknevelőtől. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelő vezeti, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. A kisgyermeknevelőtől kapott megerősítések befolyásolhatják a szülők nevelési szokásait. Tökéletes módja arra, hogy a Szülő és Intézmény egy nevelési elvet kövessen.

12.6. Szülői értekezletek

Egy nevelési éven belül három alkalommal tartunk (beszoktatások előtt, a beszoktatásokat követően és a nevelési év vége felé), különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet. Az első szülői értekezleten kapnak tájékoztatást a felvételhez szükséges dokumentumokról, a családlátogatásról, a beszoktatásról, valamint a gyermekeket

érintő, közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Ismertetjük a házirendet, a napi bölcsődei étellel kapcsolatos tudnivalókat, és megismerkedhetnek gyermekük kisgyermeknevelőjével. A második és harmadik szülői értekezletet év közben szervezzük, a beszoktatások befejezése után és az óvodai beiratkozások előtt. Témájuk ezeknek megfelelően alakul.

12.7. Indirekt kapcsolattartási formák

A közvetett tájékoztatási formák jól kiegészítik a közvetlen kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, (családi füzet) hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre. Faliújságon tájékoztatjuk a szülőket az általános, minden családot érintő aktuális programokról, változásokról, fontos tudnivalókról. Itt kerül elhelyezésre a házirend, a heti étlap, a nevelési év rendje és minden egyéb információ, ami a gyermekek ellátását érinti és segíti az intézményben.

A Családi füzet beírásában a Szülők is aktívan részt vesznek.

13. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató kapcsolatrendszere

A bölcsőde és az óvoda kapcsolata

Intézményünk szervezeti felépítése miatt nagyon szoros kapcsolatot ápol az óvodával. Az átmenet segítése érdekében kölcsönös együttműködésre épülő, tartalmas, partneri kapcsolat kialakítása szükséges, amely lehetővé teszi egymás szakmai elveinek, céljainak megismerését, megértését.

Törekszünk a két intézmény közötti tartalmas kapcsolat kialakítása, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, - pedagógiai, ill. szakmai programjának -, céljainak megismerését, megértését mely kiindulási alap az óvodában folyó munkához.

Az óvodapedagógusok számára lehetőséget biztosítunk arra, hogy több alkalommal meglátogathassák a csoportjukba jelentkező kisgyerekeket, megismerjék őket bölcsődei tevékenység közben. Mindent megteszünk annak érdekében, hogy a gyerekek kellő fejlettséggel, érdeklődéssel, örömmel induljanak az óvodába, és az átmenet zökkenő mentesebbé váljon. Az óvodába felvételt nyert gyermekek óvodai látogatást tesznek a kisgyermeknevelővel. A dolgozók információkkal segítik egymást a gyermek intézményváltásának megkönnyítése érdekében.

A még szorosabb kapcsolattartás érdekében közös programok szervezése is napirenden van. Úgy, mint a családi nap. Ezen a napon az óvodába járó gyermekekkel közösen vesznek részt az intézményben szervezett programokon.

Együttműködés a társintézményekkel, szakemberekkel

A kompetencia határok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kell kialakítani mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülnek:

- 0 Védőnői Szolgálat
- 0 Házi Gyermekorvosi Szolgálat
- 0 Gyermekjóléti, és Családsegítő Központ
- 0 Gyámhatóság
- 0 Pedagógiai Szakszolgálat

A bölcsőde, mint jelzőrendszerbe tartozó intézmény, kötelességének és feladatának tekinti a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat felé való jelzést, így jó kapcsolatot alakítunk ki az ott dolgozó munkatársakkal, illetve a házi gyermekorvosokkal. Felismerjük a testi, lelki fizikai bántalmazás, elhanyagolás jeleit, és a veszélyeztettséget jelentjük. Szükség esetén esetmegbeszélésen, jelzőrendszeri gyűléseken vesz részt a kisgyermeknevelő.

Bölcsődénk, és a különböző civil szervezetek közötti együttműködés sok tekintetben

hozzájárulhat a bölcsődei ellátás fejlődéséhez.

Mindezek mellett a Magyar Bölcsődék Egyesületével, mint Bölcsődei Módszertani Szervezettel, valamint a megyei módszertani tanácsadóval való együttműködésre is hangsúlyt kívánunk fektetni.

Kapcsolat a fenntartóval

A bizalom és a magas színvonalú feladatvégzésre való elkötelezettség a kapcsolatépítés és a napi munka során elengedhetetlen. Törekszünk a rendszeres kapcsolattartás a bölcsőde működési feladatainak naprakész ellátása érdekében a Halásztelki Református Egyházközséggel.

Az intézményvezető vagy szakmai vezető a fenntartó által meghatározott időszakonként beszámol az intézmény működésével, gazdálkodásával, pedagógiai, tanügyigazgatási, humán erőforrás helyzetével kapcsolatos helyzetről.

A fenntartó egyházközségen kívül a működéssel összefüggő adatok és információk eljuttatása a Magyarországi Református Egyház Zsinata Oktatási Irodája felé.

A személyes találkozók, igazgató tanácsulések, megbeszélések, vezetői értekezletek, konferenciák, szakmai rendezvényeken való részvétel, írásbeli beszámoló, e-mail és telefonos kapcsolat, kiadványok, publikációk segítenek minket ezeknek lebonyolításában.

Kapcsolat a gyülekezettel

A bölcsődei kollektíva kezdeményező a kapcsolatépítésben, szem előtt tartják a bölcsőde missziós szerepét.

A mini bölcsőde elősegíti a gyermekek jelenlétét a gyülekezet életében, ami által a gyermek érzi, hogy van olyan közösség, ahová mindig bizalommal fordulhat óvodás korában is.

A gyülekezet tagjai megismerik a református mini bölcsődei kisgyermeknevelők munkáját, áldásait, s felismerve e szolgálat fontosságát segítik azt.

Szorgalmazzuk a részvétet az istentiszteleteken, ünnepségeken, szeretetvendégségen, közös áhítatokon.

Kapcsolat a magyar református mini bölcsődékkal

A pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése érdekében rendszeres szakmai együttműködésre, tapasztalatcserére, nyitottságra törekszünk más hazai református mini bölcsődékkal. Ezen alkalmak célja a pedagógiai gyakorlati tapasztalatok átadása.

Formái: Hospitálások szervezése, szakmai előadások, jó gyakorlatok bemutatása, szakmai anyagok kidolgozása.

14. Minőségi munkavégzés a bölcsődében, a nevelőmunka belső ellenőrzése

Minőségnek nevezzük a nevelési-gondozási munka azon jellemzőit és sajátosságait, amelyek az életkori sajátosságoknak és egyéni igényeknek megfelelő bánásmódot az elhelyezett gyermekek egészséges fejlődését, a gyermek központúságot biztosítják.

Feladatok:

- A bölcsőde működését szabályzó dokumentumokban foglaltaknak megfelelő munkavégzés (az intézmény pedagógiai programja, belső szabályzatok).
- Az elvégzett munka rendszeres és igényes dokumentációja
- A szülők elvárásainak megismerése, kompetenciájuk biztosítása, új együttműködési formák keresése.
- A működés tárgyi feltételeinek javítása érdekében pályázati lehetőségek keresése.

- A dolgozók érdeklődési tétele a minőségi munkavégzésben: értékelési és jutalmazási rendszer kidolgozása

A **belső ellenőrzés** legfontosabb feladata a bölcsődében folyó nevelés-gondozás hatékonyságának nyomon követése, a szükséges korrekciók elvégzése.

15. A gyermekvédelmi program

A bölcsődék gyermekvédelmi tevékenységi köre feladatai, a gyermekek napközbeni ellátásában:
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról az 1997. Évi XXXI. Törvény rendelkezik. A bölcsődének és az ott dolgozó szakembereknek meghatározott feladatai vannak a gyermekvédelemmel kapcsolatban:

- gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok ismertetése, betartása, betartatása,
- szociális feladatok feltételeinek biztosítása,
- prevenciók megoldások és javaslatok,
- egyéni bánásmód hatékony alkalmazása a gondozásban és a nevelésben,
- együttműködés a Család- és Gyermekjóléti szolgálattal, a szakemberekkel, jó szakmai kapcsolatot tartunk a védőnőkkel, a Pedagógiai Szakszolgálattal.
- veszélyeztetettség esetén a jelzőrendszer működtetése, jelzés a gyermekjóléti központ felé,
- évente beszámoló a gyermekvédelmi feladatokról.

Az intézményvezető gyermekvédelmi feladatai:

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételének biztosítása,
- a problémák, tünetek felismerése,
- szakember, szakszolgálati segítség igénylése,
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése,
- a támogatások biztosítása, a támogatáshoz jutás segítése,
- a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszer szakembereivel való kapcsolattartás, együttműködés,
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások figyelemmel kísérése.

16. Szakmai dokumentáció

A bölcsőde a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezet. A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítése érdekében történik. A dokumentáció semmiféleképpen sem a gyermekek minősítését szolgálja.

A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok:

- a tárgyyszerűség (objektivitás),
- a validitás (a szempontok, kategóriák, kritériumok stb. alkalmasak annak a helyzetnek, folyamatnak a jellemzésére, amelyre használják őket),
- a hitelesség,

- az árnyaltság,
- a rendszeresség, ill. a folyamatosság.

A bölcsődébe felvett sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztését a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei végzik.

A kisgyermeknevelő által vezetett dokumentumok:

A bölcsődei gyermekek egészségügyi törzslap:

Jelen dokumentációban a gyermekek születési adatain túl, a Szülők adatain át történik a dokumentálás. Az anamnézis pontos rögzítése ebben az életkorban nagyon fontos, melyet itt tudunk megtenni. A távolmaradás és a rendkívüli események rögzítése is itt történik. Melléklete az oltási és az egészségügyi kiskönyv.

Fejlődési napló:

A fejlődési naplót a gyermek bölcsődei ellátás első napjától indítjuk. 12 hónapos kor alatt havonta, felette 3 havonta történik bejegyzés. A fejlődési naplóba a nagymozgás, a finommotorika, a társas kapcsolatok és gyermekszokások, a szókincs megfigyelése a főbb szempont.

Családi füzet:

A családi füzet egy közvetett kommunikációs forma a szülő és intézmény között. A kisgyermeknevelő néhány mondatban 12 hónapos kor alatt havonta, felette 3 havonta tájékoztatja a szülőt gyermeke fejlődéséről. Az intézményben közelgő eseményekről (ünnepek, születésnapok, névnapok, intézmény zárása) ad tájékoztatást. A családi füzetben a szülő is ír vissza igazolást.

Fejlődési (percentil) táblázat:

12 hónapos kor alatt havonta, felette 3 havonta történik a gyermekek súly és magasság rögzítése.

Csoportnapló:

A csoportnapló napi események rögzítésére szolgál, a csoportszobában történetekről.

Napi jelenléti kimutatása, vezetése a gyermekekről:

Az ellátási napok igénybevétele (2. melléklet a 328/2011. (XII.29.) kormányrendelet alapján, illetve az étkezési napok rögzítését (4. melléklet a 328/2011 (XII.29.) kormányrendelet alapján, napi szinten végzik a kisgyermeknevelők.

Munkavállalói jelenléti ív:

A munkavállaló itt rögzíti a munkakezdést és a munkavégzés időpontját, valamint a tartós távollétet és szabadság napjait.

17. Az igénybevevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos normák

A gyermek joga, hogy:

✚ segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez,

✚ sajátos nevelési igény, tartós betegség esetén a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön,

✚ a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön,

✚ emberi méltóságát tiszteletben tartás, a bántalmazással 3 fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön,
✚ a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben, gondozásban részesüljön,

A szülő joga, hogy:

✚ meg válassza az intézményt, melyre gyermeke nevelését, gondozását bízta,
✚ megismerhesse a gyermekcsoportok életét, nevelési, gondozási elveket,
✚ tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a gyermeke kisgyermeknevelőjétől,
✚ véleményt mondjon, illetve javaslatot tegyen a bölcsőde működésével kapcsolatban, ✚ megismerje saját gyermeke ellátásával kapcsolatos dokumentumokat.

A szülő kötelessége, hogy:

✚ a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködjön, ✚ a fizetendő személyi térítési díjat időben rendezze,
✚ az intézmény házirendjét betartsa,
✚ a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködjön,

A személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme

Az intézménnyel csak olyan személy állhat alkalmazásban, akivel szemben nem áll fenn a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi. XXXI. törvény kizáró tényezője.

Az intézmény dolgozóit és vezetőjét panasztétel esetén munkáltatójuk és fenntartójuk védelme illeti meg a kivizsgálási időszak végéig. A dolgozók személyes adatai a személyes adatok kezelésére vonatkozó és titoktartási szabályok szerint kezeltek. Az alkalmazotti közösség munkaszervezése során különös figyelmet kap a család és házasság intézményének védelme. Különös védelem illeti továbbá a várandós anyát és a kisgyermeket nevelő anyát. A dolgozók érdekeinek figyelembevétele nem befolyásolhatja hátrányosan a bölcsődei ellátásban résztvevő kisgyermekek érdekeit.

XV. Az alapfokú művészeti iskola nevelési programjának, az intézményi nevelési programot kiegészítő speciális elemei

1. Az iskolában folyó művészeti nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei

Az intézményben folyó oktatás-nevelés teljes ideje alatt az alapvető készségek biztos kialakítása után a **képességek** fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt. A szilárd alapokat megteremtve **nyitottá, fogékonyakká** kell tenni a tanulókat az értékek befogadására, **kreatívvá** a szerzett képességek alkalmazásában. Érzelempontú nevelésünk és oktatásunk fokozatosan billenjen át teljesítményközpontúvá, alakuljon ki a **versenyképes tudás**.

Tanulóinkat az élet tiszteletére, a természet szeretetére, az emberi munka, kultúra megbecsülésére, az egészséges életvitel igényére, s az ehhez szükséges önfejlésre, az erkölcsös cselekvés igényére és igényére, a természetben és az emberi alkotásban megjelenő szépség értékelésére, valamint tevékeny és alkotó életre kell nevelni.

